

Ilona Halmesmäki

Iira Sorsa

”TOINEN ON SANONUT, ETTEI PIDÄ
SIITÄ, NIIN SE ON JO MIELESTÄNI”

Toiminnallinen opetusmenetelmä

seurusteluväkivallan tunnistamisen avuksi

Opinnäytetyö
Yhteisöpedagogi

Marraskuu 2017

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

KUVAILULEHTI

		Opinnäytetyön päivämäärä 24.11.2017
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu		Koulutusohjelma ja suuntautuminen Yhteisöpedagogi (AMK)
Tekijä(t) Ilona Halmesmäki & Iira Sorsa		
Nimeke ”Toinen on sanonut, ettei pidä siitä, niin se on jo mielestäni” - Toiminnallinen opetusmenetelmä seurusteluväkivallan tunnistamisen avuksi		
Tiivistelmä Vuoden 2013 kouluterveyskyselystä nousi esille huomioita herättäviä vastauksia, erityisesti mikkeliläisten nuorten fyysisen uhan kokemisen lisääntymisestä, sekä seksuaalisen väkivallan kokemusten yleisyydestä. Opinnäytetyömme tilaaja, VIOLA ry, lähti kehittämään ”My Space, Not Yours!”- hankkeen myötä toimintamallia, jonka avulla pyrittäisiin ennaltaehkäisemään nuoriin kohdistuvaa väkivallan uhkaa sekä seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa.		
Opinnäytetyömme tavoitteen lähtökohtana oli kiinnostus nuorten hyvinvointiin. Halusimme vaikuttaa nuorten asioihin kehittämällä menetelmää seurustelusuhteisiin ja seurusteluväkivaltaan liittyvissä teemoissa. Ryhdyimme suunnittelemaan omien kiinnostuksen kohteidemme ja tilaajan tarpeiden myötä menetelmän, joka olisi osallistava sekä toiminnallinen kokonaisuus. Halusimme menetelmän olevan työkalu, jonka avulla opetushenkilöstön ja ammattilaisten olisi matalakynnyksistä tarttua turvataitokasvatukseen.		
Toiminnallisen menetelmän toteutus tapahtui Mikkelin lukiolla 20.2.2017 ja 23.2.2017 kahdelle pilotointiryhmälle, terveystiedon 2. kurssilla. Menetelmä kehitettiin kahvilatempauksen, siellä teetätetyn kyselylomakkeen ja havainnoinnin perusteella. Valitsimme työkalun teoriaksi case-menetelmän. Tapauskertomuksen sekä ongelmalähtöisen pedagogiikan kautta voidaan käsitellä hyvin matalalla kynnyksellä sekä turvallisesti tuntemattomia ja aroiksi koettuja aiheita. Tuotimme kymmenen fiktiivistä tarinaa, joihin sisällytimme eri väkivallan muotoja nuorten vastauksien toiveiden mukaisesti.		
Opinnäytetyömme lopputulos oli sen tärkeys olla osana ”My Space, Not Yours!”- hankkeessa tuotettua menetelmäopasta; kehittämme case-menetelmä on osa työkalua, jolla voidaan lisätä varhaista puuttumista, tukea puheeksi ottamista ja ehkäistä nuorten kokemaa seksuaalista häirintää, väkivaltaa sekä sen fyysisistä uhkaa. Pilotointimme kehittikin opiskelijahuollolle ja ammattilaiselle vakiintuneen toimintamallin.		
Asiasanat (avainsanat) Seurusteluväkivalta, Turvataidot, Case, Osallisuus, VIOLARY, MySpaceNotYours		
Sivumäärä 37 + 17	Kieli Suomi	URN
Huomautus (huomautukset liitteistä) Liite 1 Kyselylomake Liite 2 Nuorten ajatuksia hyvästä seurustelukumppanista Liite 3 Case-tarinat Liite 4 Apukysymyslomake Liite 5 Tuntisuunnitelma Liite 6 Opettajan palautelomake Liite 7 Opiskelijan palautelomake		
Ohjaavan opettajan nimi Helena Timonen		Opinnäytetyön toimeksiantaja VIOLA - väkivallasta vapaaksi ry

DESCRIPTION

 <p>Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu</p>	<p>Date of the bachelor's thesis</p> <p>24.11.2017</p>	
<p>Author(s) Ilona Halmesmäki & Iira Sorsa</p>	<p>Degree programme and option Civic activities and youth work</p>	
<p>Name of the bachelor's thesis</p> <p>"The other one has said that they do not like it, so I think that already is" - A functional teaching method for helping the identification of dating violence.</p>		
<p>Abstract</p> <p>The 2013 school health questionnaire brought up very striking responses, in particular the increased experience of the physical threat of young people and the prevalence of sexual violence experiences in the city of Mikkeli. Therefore, the subscriber of our thesis, VIOLA ry, started developing the "My Space, Not Yours!" project - an approach to prevent the threat of violence against young people and violence against sexuality.</p> <p>The premise of our thesis was the interest in the well-being of young people. We wanted to influence young people's issues by developing a methodology for dating relationships and relationships with violence-related themes. We began to design a method, which would be an involving and functional entity, with our own interests and the needs of the subscriber of our thesis, VIOLA ry, in mind. We wanted it to be a tool that would allow any teaching staff and other professionals to easily take on and embrace new safety skills education.</p> <p>The implementation of the functional method was carried out at the Mikkeli high school, and was presented for two piloting groups on the Health Informatics Course 2. The method was formed based on the collected questionnaire and the observations at the cafeteria campaign. We chose the case method to be the theory our tool, which can safely and with a very low threshold - through the case reports and problem-based pedagogy - to be used to handle topics that are often considered unfamiliar and sensitive in nature. We have created ten fictional stories, in which we included forms of different forms of violence, in accordance with the wishes of young people we gathered from the questionnaire.</p> <p>The end result of our thesis was its importance of being part of the method guide produced in the "My Space, Not Yours!" project; the case study we developed is part of the tool that can be used to increase early interference, aid bringing up discussion, and prevent the sexual harassment, violence and physical threats experienced by young people. As it is, our piloting has successfully developed standardized tools for student care and other professionals.</p>		
<p>Subject headings, (keywords) Datingviolence, Safetyskills, Case, Implication, VIOLArY, MySpaceNotYours</p>		
<p>Pages 37 + 17</p>	<p>Language Finnish</p>	<p>URN</p>
<p>Remarks, notes on appendices</p> <p>Attachment 1 Questionnaire Attachment 2 Young people's thoughts about a good dating partner Attachment 3 Case stories Attachment 4 Questionnaire for help Attachment 5 Lesson plan Attachment 6 Teacher's feedback Attachment 7 Student's feedback</p>		
<p>Tutor Helena Timonen</p>	<p>Bachelor's thesis assigned by VIOLA - väkivallasta vapaaksi ry</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	TAUSTA JA TARVE	2
2.1	Tilajana VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry.....	2
2.2	My Space, Not Yours! – hanke.....	3
3	NUORUUDEN IHMISSUHTEIDEN MONINAISUUS.....	4
3.1	Seurustelusuhde	5
3.2	Seurustelu uutena suhteena nuoren elämässä	5
3.3	Seurusteluväkivalta.....	6
4	TOIMINNALLISEN OPETUSMENETELMÄN MUODOSTAMINEN.....	8
4.1	Nuorten ääni kuuluviin	9
4.1.1	Kyselylomake	10
4.1.2	Kahvilatempaus.....	10
4.1.3	Havainnointi.....	13
5	CASE-MENETELMÄ	14
5.1	Teoriapohja caseille	15
5.2	Case-menetelmän muodostaminen	16
5.3	Apukysymyslomake ja valmiit ratkaisut	17
6	VÄKIVALLAN ERILAISET MUODOT CASEJEN SELKÄRANKANA.....	18
6.1	Fyysinen väkivalta	18
6.2	Henkinen väkivalta	19
6.3	Seksuaalinen väkivalta.....	20
6.4	Taloudellinen väkivalta	20
6.5	Uskonnollinen ja hengellinen väkivalta.....	21
7	CASE-MENETELMÄN PILOTOINTI	21
7.1	Pilotointi	22
8	TULOKSET	23
8.1	Opin ja oivalsin uusia asioita.....	24
8.2	Aihe oli minulle jo ennestään tuttu	25
8.3	Tiedän mistä saan tarvittaessa lisää tietoa	26
8.4	Mielestäni olin itse aktiivinen.....	27
8.5	Minulla oli mukavaa	28

8.6	Mikä oli mukavinta.....	29
8.7	Minulla oli turvallinen olo	30
8.8	Suosittelisin tätä muillekin oppilaille/opiskelijoille	31
9	KEHITTÄMIS- JA JATKOTUTKIMUSEHDOTUKSET	32
10	POHDINTA	34
	LÄHTEET	36

LIITTEET

- 1 Kyselylomake
- 2 Opiskelijoiden ajatuksia hyvästä seurustelukumppanista
- 3 Case-tarinat
- 4 Apukysymyslomake
- 5 Tuntisuunnitelma
- 6 Opettajan palautelomake
- 7 Opiskelijan palautelomake

1 JOHDANTO

Mikkelissä nousi esille huoli vuoden 2013 kouluterveyskyselyn myötä mikkeliäisten nuorten kokemuksista seksuaalisesta häirinnästä. Seksuaalisuutta loukkaavasta väkivallasta sekä sen fyysisestä uhasta. Tuloksiin pohjaten tilaajamme VIOLA - väkivallasta vapaaksi ry lähti vastaamaan kouluterveyskyselystä esille nousseeseen ”My Space, Not Yours!”- hankkeella, minkä tarkoituksena on viedä turvataitokasvatusta osaksi nuorten kanssa tapahtuvaa kasvatustyötä. Lisäten varhaisenpuuttumisen keinoja nuorten kanssa toimivien ammattilaisten käyttöön.

Meidän kiinnostuksemme edistää nuorten hyvinvointia osui yhteen hankkeen tarpeiden kanssa, sillä heillä oli tilausta toiminnallisesta työkalusta seurusteluväkivallan tunnistamisen avuksi. Meillä puolestaan oli halu sekä kiinnostus lisätä nuorten tietoisuutta seurustelusta ja seurusteluväkivallasta. Aloimmekin kehittämään tiiviisti yhteistyössä tilaajahomme kanssa opinnäytetyömme toiminnallista menetelmää vuoden 2016 syksyllä. Ideoimme ja kokosimme sen yhdessä tilaajamme sekä Mikkelin lukion nuorten että heidän opiskelijahuoltensa kanssa.

Opinnäytetyömme muodostui nuoruuden, seurustelun ja seurusteluväkivallan teorioiden kautta kehittämistyöksi, missä nuorten ääni on vahvassa roolissa. Heitä kuultiin esimerkiksi kahvilatempauksessa, missä nuorilta kerättiin sisällöllistä tietoa kyselylomakkeen siivin. Näiden kautta meille muodostui menetelmä, missä työelämän tarve luovasta, osallistavasta ja nuorilähtöisestä työkalusta kohtaisi. Valitsimme kehittämistyöllemme case-opetuksen teorian, mitä oli tukemassa ongelmaperustaisen opetuksen pedagogiikka. Kirjoitimme itse kymmenen fiktiivistä tarinaa, joissa kuvitteelliset nuoret ovat pääosissa eri rooleissa. Niiden pyrkimyksenä on pohtia väkivallan eri muotoja.

Menetelmämme pilotoitiin helmikuussa 2017 Mikkelin lukion terveystiedon 2. kursilla, kahdessa eri pilottiryhmässä. Caset auki purettiin apukysymyslomakkeen avulla, joita tukivat meidän omat lakiin sekä faktoihin perustuvat ratkaisut. Prosessin loppuksi arvioimme opetusmenetelmämme tuloksia sekä sen vaikuttavuuden tasoa nuoriin heiltä keräämämme palautteen avulla. Lisäksi pohdimme saatujen tulosten, havaintojen ja päätelmien kautta mahdollisia jatkotutkimus- ja kehittämis ehdotuksia.

2 TAUSTA JA TARVE

Tarve hankkeelle lähti vuoden 2013 kouluterveyskyselyn hälyttävistä tuloksista. Ne synnyttivät tarpeen konkreettiselle työkalupakille, mitä nuorten kanssa toimivat ammattilaiset voisivat työssään käyttää. Toive menetelmille oli niin ammattilaisten, kuin nuorten sekä heidän huoltajiensa. VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry lähtikin vastaamaan tähän tarpeeseen luomalla ”My Space, Not Yours” - hankkeen, minkä tarkoituksena olisi 3 vuoden aikana koota ja kerätä ammattilaisten käyttöön menetelmällinen opas.

2.1 Tilaajana VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry

VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry on Etelä-Savon alueella toimiva Ensi- ja turvakotienliiton jäsenyhdistys. Kerromme jatkossa tilaajamme nimen lyhenteenä - VIOLA ry. Se toimii perhe- ja lähisuhdeväkivallan avopalveluyksikkönä, joka tarjoaa matalankynnyksen periaatteella palveluja väkivallan kokijoille, tekijöille ja näkijöille. VIOLA ry on mukana väkivaltatyön valtakunnallisessa ja alueellisessa kehittämisessä, mikä tapahtuu esimerkiksi erilaisten hankkeiden kautta. Lisäksi VIOLA ry tarjoaa koulutus- ja viiranomaisyhteistyötä (VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry s.a.)

VIOLA ry:n toiminnalla on useita tavoitteita. Se tavoittelee väkivallan vastaista asenneilmapiiriä; luomalla ja vahvistamalla sitä. Kehittäen palvelumuotoja, mitkä lisäävät sukupuolten välistä tasa-arvoa. Yhdistyksen tavoitteena on edistää yhteistoimintaa yhdistyksen jäsenten välillä (VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry s.a.)

Väkivaltatyön lisäksi VIOLA ry:llä muitakin palveluita, esimerkiksi kiertävä perhekeskus Kieppi ja Miesten Asema. Kieppi on lapsiperheille suunnattua kohdennettua päivätoimintaa. Kieppiin voi osallistua Mikkelissä tai sen lähikunnissa. Toiminnaltaan se on intensiivistä, ennaltaehkäisevää ja ryhmämuotoista arkea tukevaa toimintaa. Miesten Asema puolestaan tarjoaa ja kehittää haastavissa elämäntilanteissa oleville miehille palveluita (VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry s.a.)

Tarkoituksensa ja tavoitteidensa toteuttamiseksi VIOLA ry muun muassa kehittää työkäytäntöjä niiden henkilöiden auttamiseksi, jotka ovat kokeneet tai käyttäneet väkivaltaa sekä työskentelymalleja, mitkä tukevat ja vahvistavat elämänhallintaa ja selviyty-

mistä. VIOLA ry tekee yhteistyötä viranomaisten kanssa sekä ylläpitää yhteyksiä väkivallan vastaista työtä tekeviin kansallisiin, että kansainvälisiin järjestöihin ja yhteisöihin (VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry s.a.)

2.2 My Space, Not Yours! – hanke

VIOLA ry:n ”My Space, Not Yours!”-hankkeella halutaan lisätä käytännön työkaluja, joidenka avulla ammattilaiset konkreettisesti voivat ennaltaehkäistä nuorten kokemaa seksuaalista väkivaltaa sekä sen fyysistä uhkaa, nimittäin kouluterveyskyselyyn vastanneet nuoret kokivat edellä mainittujen aiheiden olevan vaikeasti puhuttavia erityisesti koulumaailmassa. Tätä hankaloittamassa on se, ettei opiskelijahuollolla ja sen ammattilaisilla ole vakiinnutettuja malleja, joidenka avulla käsitellä aihetta (Kainulainen 2015.)

Näitä käytännön menetelmiä on tarkoituksena tuoda esille kouluttamisen avulla. Samalla lisäten ammattilaisten tietoutta väkivallan ilmiöiden tunnistamisesta ja vahvistaa heidän puheeksi ottamisen taitojaan. Erityisessä roolissa on fyysisen uhan ja seksuaalisen väkivallan aiheiden käsittelyn syventäminen koulumaailmassa, esimerkiksi forume-sitys-työpajan ja digitaalisten materiaaleiden avulla (Kainulainen 2015.)

Tarkoituksena hankkeella on ammattilaisten osaamisen lisäämisen lisäksi heidän kriisi-työtaitojen sekä erityisosaamisen kerryttäminen. Tärkeässä osassa on myös kohderyhmän nuorten sekä heidän vanhempiensa osallisuuden vahvistaminen opiskelijahuollon viitekehyksessä. Ensisijaisesti hanke onkin kohdennettu juuri mikkeliläisille peruskoulujen ja toisen asteen opiskelijoille - tavoittaen yli 2 000 opiskelijaa maakunnassa. Tois-sijaisena kohderyhmänä ovat nuorten kanssa toimivat yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteuttavat tahot, kuten opiskelijoiden vanhemmat, koulujen opetushenkilökunta, psykologit sekä terveydenhoitajat ja kuraattorit (Kainulainen 2015.)

Hanke toteutuu kolmessa vuodessa. Ensimmäisenä hankevuotena käynnistetään avainhenkilöiden syventävä ja perehdyttävä koulutus keskittyen kokoamaan yhteistyöta-hoista työryhmät. Lisäksi nuorten kanssa aloitetaan ennaltaehkäisevien menetelmien suunnitteleminen. Ensimmäistä vuotta tukee tiivis yhteistyö muun muassa Mikkelin Olkkarin sekä kansalaisopiston kanssa, jota vahvistamassa on opiskelijoiden vanhempien osallistavuus (Kainulainen 2015.)

Hankkeen toinen vuosi keskittyy teematyöskentelyyn. Silloin aloitetaan oppiainekohdainen työskentely, milloin esimerkiksi aiheita tuodaan terveystiedonopetukseen sekä ilmaisutaitoon. Työskentelyssä pidetään mukana tiiviisti huoltajat sekä asiantuntijaryhmän jäsenet, että avainhenkilöt. Verkkomateriaaleja jatko työstetään, sekä opiskelijahuollon käyttöön suunnitellaan menetelmä- ja perehdytyskansio. Lisäksi toisena vuotena hanketta tehdään näkyvämmäksi sitä koskevalla kampanjalla paikallisessa kauppakeskus Stellassa. Tapahtuman tarkoituksena on markkinoinnin lisäksi osallistaa yhteistyötahoja (Kainulainen 2015.)

Kolmantena hankevuotena keskitytään juurruttamiseen. Tällöin esimerkiksi levitetään tuotettua materiaalia. Hankkeelle julkaistaan omat nettisivut, mistä materiaalia on myöskin saatavilla. Lisäksi tavoitteena on avata erilaisia netissä toimivia keskusteluryhmiä, sekä anonyymejä nettipalvelukanavia. Niiden tarkoituksena on tarjota nuorille mahdollisuus kysyä seksuaalisen väkivallan ja fyysisen uhan tematiikoista. Hankkeen päätyttyä Olkkari vastaa hankkeessa toteutetun toiminnan jatkamisesta sekä kehittämisestä; kolmantena hankevuotena pyritään muodostamaan materiaalit ja työmuodot kiinteäksi osaksi Olkkarin toimintaa (Kainulainen 2015.)

3 NUORUUDEN IHMISSUHTEIDEN MONINAISUUS

Nuoruutta on vaikea selittää yksiselitteisesti. Me voimme rajata nuoruutta iän mukaan, mutta tällöinkin nuoruuden raja on hyvin häilyvä. Nuoruus on pääasiassa kehittymistä itsenäistymiseen, milloin nuori ottaa vastuuta irtaantuakseen vanhemmistaan, mutta samalla on kiinni lapsuudessaan tulevaisuuden pelkojensa takia (Terveiden ja hyvinvoinninlaitos s.a.) Nuori etsiikin omaa minä- ja maailmankuvaansa tiukasti. Uhma, tunnevyöryt, aggressio sekä muut itsenäistymiseen liittyvät ilmiöt ovat muuttuvien kehitystehtävien linjauksia (Dunderfelt 2011, 88.)

Nuoruus on hyvin voimakasta heräämistä omaan yksilöllisyyteen, milloin samalla kohdataan vastakkaisuuksia törmäämällä niihin. Yksilöllisyys ei kuitenkaan nouse täyteen voimaansa nuoruudessa, vaan sen valmistelu- ja kokeilu-aika alkaa nuoruuden aikana. Kitkat synnyttävät ihmisen ja vaikka oppimista tapahtuu läpi elämän, on se voimakainta erityisesti nuoruudessa (Dunderfelt 2011, 85.) Nuoruuteen kuuluu vahvasti vaihtuvat ajatukset omasta itsenäistymisestä sekä yksilöitymisestä; toisessa hetkessä nuori

kokee olevansa lapsi, toisessa hetkessä puolestaan itsensä itsenäiseksi aikuiseksi (Terveiden ja hyvinvoinninlaitos s.a).

Osana nuoruuden itsenäistymistä on ihmissuhteiden muuttuminen ja moninaistuminen (Väestöliitto 2017). Erityisesti murrosiän myötä ystävyys- ja kaverisuhteet korostuvat nuoren elämässä, joissa opetellaan luottamussuhteen rakentamista, sekä kohdataan niiden ongelmallisuus (Näre 2005, 37). Suhde lähimpiin aikuisiin saattaa muuttua - ei halutakaan enää kertoa asioita heille, vaan ne jaetaan mieluiten ystäville (Väestöliitto 2017). Ihmissuhteista uusin nuorelle on kuitenkin seurustelusuhde. Se on uudenlainen suhde, mitä useimmiten aletaan harjoittelemaan nuoruuden myötä.

3.1 Seurustelusuhde

Faktapohjaisesti seurustelusuhdetta on hyvin vaikea määritellä, sillä sille ei ole tiettyä nimittäjää, niin kuin esimerkiksi käsitteet *avo- tai avioliitto* aikuisten välisille parisuhteille. Seurustelusuhteet ovat kuitenkin osa parisuhteiden kirjoa. Poikkeuksen niissä tekee se, että seurustelusuhde mielletään yleensä nuorten tai nuorten aikuisten välisiksi suhteiksi. Määrittelyä hankaloittaa osaltaan se, että suhteet ovat yksilöllisesti hyvin erimittaisia; yhdessä vietetty aika vaihtelee tapauskohtaisesti. Lisäksi yksilöiden tapamieltää seurustelusuhteen laatu on hyvin vaihtelevaa (Niemi, Tampereen yliopisto, ”Seurusteluväkivalta nuorten kokemana” 2010.) Toiselle se saattaa merkitä erinäisiä kokeiluja vaihtelevien kumppaneiden kanssa, kun toiselle taas sitoutumista yhteen parisuhdekumppaniin (Väestöliitto 2017).

Seurustelusuhteet ovat nuorelle itsetutkiskelun paikka; nuori kohtaa esimerkiksi oman seksuaalisuutensa, pohdiskelun henkilökohtaisesta perhekäsityksestään sekä omasta toimijuudestaan parisuhteessa (Terveiden ja hyvinvoinninlaitos s.a). Niihin ladataan usein erilaisia odotuksia ja toiveita siitä millaisen haluaisi kumppaninsa olevan. Ihmissuhteena seurustelu on usein ensimmäinen henkilökohtainen suhde, missä nuori joutuu kohtamaan pettymyksen tunteita niin niiden aiheuttaja kuin kokijana.

3.2 Seurustelu uutena suhteena nuoren elämässä

Seurustelulle ei ole olemassa mitään sopivaa ikärajaa, mitä voisi määritellä tieteellisesti. Vaan hyvä olisi huomioida nuoren oma kypsyytaso sekä halu muodostaa uudenlainen

ihmissuhde. Usein ensimmäiset suhteet ovatkin harjoittelua sekä kokeilemista, mutta yhtä vakavasti otettavia, kuin muutkin ihmissuhteet. Niiden rooli on merkittävässä osassa nuoren kasvua kohti aikuisuutta, sillä seurustelusuhteet kuuluvat oleellisena osana identiteetinmuodostamisprosessia sekä niiden avulla opetellaan uudenlaisia ihmissuhdetaitoja. Usein seurustelusuhteilla on myös tietynlainen statusmerkitys nuorten vertaisryhmissä (Väestöliitto 2017.)

Nuori saattaa kokea seurustelusuhteen helposti itseään määrittäväksi tekijäksi ja usein nuori haluaisi seurustella juurikin ulkoisenpaineen vuoksi, sillä ”kaikki muutkin” seurustelevat. Välttämättä kuitenkin nuoren oma puberteetin tuoma kypsyyden ei ole vielä kehittynyt sille tasolle, että nuori itse haluaisi muodostaa seurustelusuhteen kaltaisen ihmissuhteen. Tärkeää olisikin se, että ympäriltä tuleva paine - se miten aikuiset tai ystävät suhtautuvat seurusteluun olisi hyvin suotuisaa, eikä painostaisi nuorta seurusteluun (Väestöliitto 2017.)

Uutena ilmiönä on havaittavissa rakkaudella satuttaminen ja yleistyminen kokemuksesta, että rakkaus satuttaa. Tutkitustikin erilaiset ilot ja pelot seurustelussa ovat yhteydessä nuoren itsetuntoon (Näre 2005, 126.) Tämän vuoksi tärkeää olisi tiedostaa se, että seurustelusuhteissa pätee samanlaiset pelisäännöt, kuin esimerkiksi ystävyysuhteissa, sillä usein kokemukset aiemmista suhteista määrittävät tulevia ihmissuhteita (Väestöliitto 2017.) Siksi opinnäytetyöllämme haluamme lisätä nuorten tietoisuutta siitä, mikä seurustelusuhteissa on sallittua ja mikä ei.

3.3 Seurusteluväkivalta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL määrittelee seurusteluväkivallan osaksi parisuhdeväkivallan ilmiötä, minkä erityispiirteenä on se, että väkivalta tapahtuu nuorten välisissä parisuhteissa. Tämän vuoksi opinnäytetyössämme avaamme seurusteluväkivallan parisuhdeväkivallan termistön kautta. Erityispiirteenä sille kuitenkin on se, että seurustelusuhteisiin liittyy halu itsenäistyä ja löytää oma erillinen elämä, esimerkiksi perheestään, milloin koettu ihmissuhde nähdään erityislaatuisena; itseään määrittävästä tekijänä (Niemi. Tampereen yliopisto ”Seurusteluväkivalta nuorten kokemana” 2010.)

Parisuhteissa tapahtuva väkivalta on itsessään hyvin arka aihe. Sillä on tabumainen olemus julkisessa keskustelussa (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos s.a). Monesti se jääkin

parisuhteiden kulissien taakse, eikä tule ilmi, esimerkiksi rikoslain 21 § mukaisesti tuomittavana tekona (Nettiturvakoti s.a).

Parisuhdeväkivalta muodoltaan voi olla hyvin moninaista ja päällekkäin ilmenevää, mikä tekee sen tunnistettavuudesta hankalaa. Kuteinkin tunnistettavissa on esimerkiksi fyysisen, vainoamisen, seksuaalisen, henkisen, taloudellisen sekä uskonnollisen ja hengellisen väkivallan muotoja. Suurimmassa osassa väkivaltatapauksia tapahtuu rinnakkain toisen ilmiön kanssa aina henkistä väkivaltaa. Esimerkiksi usein fyysinen väkivalta sisältää sanallista aggressiota tai seksuaalinen väkivalta psyykkistä kontrollia (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos s.a.)

Väkivallan muotona parisuhdeväkivalta on aina kokijalla erityisen haavoittavaa, sillä parisuhde on ihmissuhteena todella intiimi. Tekijänä on sellainen henkilö, joka käyttää rakkautta, hellyyttä sekä huolenpitoa kontrollinmuotona, mikä puuttuu vakavasti kumppanin identiteettiin. Luonteeltaan parisuhdeväkivalta on erittäin rikkovaa, sillä oletus parisuhteesta on luonnollisesti vastavuoroisuudelle perustuva.

Tapahtumakulultaan parisuhdeväkivaltaa voitaisiin kuvailla useimmiten hiljalleen eteneväksi; aluksi kumppani saattaa vaikuttaa täydelliseltä puolisolta, mutta osaa käyttää ylitsepursuavan rakkauden ja julman väkivallan kontrollia hyväkseen. Tekijä luo siis ilmapiirin, missä kokijan on vaikea käsittää mikä on totta ja mikä ei. Tämän vuoksi usein kokijan on vaikea irtautua väkivaltaisesta suhteesta, sillä toisen psyykkinen ja fyysinen kontrolli leikkii vahvasti hänen tunteillaan; kohdistuen haavoittuvimpaan osa-alueeseen ihmisyydestä (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos s.a.)

Parisuhteesta poislähtemiseen liittyy suurta pelkoa, häpeän sekä syyllisyyden tunnetta. Kokija käsittää tilanteen helposti niin, että hän on vastuussa tapahtuneesta, sillä suhde on rakentunut vääränlaisen toiminnan ympärille. Tyypillisesti suhteessa tapahtuvaa väkivaltaa pyritäänkin peittelemään ulkopuolisilta sen aiheuttamien kielteisten tunteiden vuoksi. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos s.a.) Ilmiönä parisuhdeväkivalta on hyvin monisyinen sekä kompleksinen, sillä se koskettaa yhtä ihmisyyden perimmäistä osa-alueita.

Siksi tärkeää olisikin se, että jo varhaisessa vaiheessa lisättäisiin tietoisuutta nuorille siitä, minkälaista on terve ja tasapainoinen seurustelu. Seurusteluväkivaltaa usein värittää nuorten kokemattomuus parisuhteissa, milloin omien tunteiden tunnistaminen saattaa olla hankalampaa. Se vaikeuttaa nuoren omaa tunnistamista oikeanlaisesta kohtelusta seurustelukumppaniltaan (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos s.a.)

4 TOIMINNALLISEN OPETUSMENETELMÄN MUODOSTAMINEN

Kiinnostuksemme keskittyä nuorten hyvinvointiin, erityisesti seurustelusuhteiden sekä seurusteluväkivallan tematiikkoihin sai meidät ottamaan yhteyttä VIOLA ry: n. Sovimme ”My Space, Not Yours! – hankkeen hankevastaavan kanssa tapaamisen, mihin lähdimme idea-aihioilla ”nuoret ja seurusteluväkivalta”. Silloisella hankevastaavalla Tiina Kainulaisella oli tarve työkaluun, millä voitaisiin ennaltaehkäistä seurusteluväkivaltaa ja seksuaalisen väkivallan uhkaa. Oma kiinnostuksemme kohtasi täydellisesti tilaajan toiveisiin ja tarpeisiin; tästä alkoikin kehittämistyömme taival.

Lokakuussa 2016 lähdimme työstämään hankkeelle tulevaa menetelmäämme. Sen päämääränä oli käytännön toteuttaminen Mikkelin lukiolla, terveystiedon toisella kurssilla, helmikuussa 2017. Lähdimme liikkeelle tilaajan selkeästä perusajatuksesta; hänen toiveenanaan oli toiminnallinen menetelmä, mitä ohjaisi vahvasti oppituntisidonnaisuus. Se ei kuitenkaan saanut olla perinteinen oppituntikonaisuus vaan nuorilähtöinen sekä opiskelijoita osallistava opetusmenetelmä. Samalla sen tulisi palvella opetushenkilökuntaa ja muita nuorten kanssa toimivia ammattilaisia mahdollisimman parhaalla tavalla. Tilaajamme oli ennakkoon kaavailut menetelmän olevan jotain ongelmaratkaisun, draaman tai pelillisyyden väliltä. Otimmekin hänen ideoistaan kopin ja lähdimme purkamaan auki sitä, mikä toimisi parhaiten opetuksessa, kun aikaa toiminnalle tulisi olemaan vain 75 minuuttia.

Pulmaksi pohdinnallemme osoittautuivat ajan rajallisuus, tilat, resurssit sekä odotukset tuntiopetukseen soveltuvasta menetelmästä. Paletti kehittämiskohteellemme lähtökohteisesti oli laaja. Katsoimmekin parhaimmaksi ratkaisusi tilaajamme avustuksella lähteä alusta alkaen yhteistyöhön Mikkelin lukion opiskelijoiden sekä heidän kanssaan toimivan henkilökunnan kanssa. Lisäksi kävimme terveystiedon kurssin opettajan kanssa

sähköpostikeskustelua siitä, mitä hän odottaa tunnilta kurssivaatimuksien myötä, ja tapasimme hänet kerran kasvotusten käyden konkreettisesti läpi sen mitä olimme suunnitelleet.

Tilaajamme vinkkaamina olimme yhteydessä lukion kuraattoriin, sillä hänellä oli parhaimmat kontaktit esimerkiksi lukiossa toimivaan opiskelijakuntaan. Hänen kautta tarpeemme järjestää jonkinlainen tapahtumaa yms. opiskelijoita tavoittava projekti, lähti etenemään eteenpäin. Saimmekin hänen kanssaan luodun yhteistyön avulla solmittua arvokkaan kontaktin lukion oppilaskuntaan ja sen puheenjohtajiin, jotka auttoivat meitä eteenpäin ideoimaan lukiossa tapahtuvaa jalkautumista.

4.1 Nuorten ääni kuuluviin

Yhdessä tilaajamme kanssa aloimme pohtimaan sitä, miten saisimme Mikkelin lukion nuoret mukaan muodostamaan kanssamme kehittämäämme toiminnallista menetelmää, jotta opinnäytetyömme täyttäisi hankkeen tavoitteen lisätä nuorten osallisuutta. Ja samalla se tukisi opinnäytetyömme sisällöllisiä tavoitteita tehdä kehittämästämme menetelmästä mahdollisimman nuorilähtöinen, sillä halusimme tukea menetelmällämme nuorten osallisuuden tunnetta yhteisön vaikuttajina ja jäseninä (Terveystieteiden tutkimuskeskus 24.3.2017). Halusimmekin tavan millä keräämme tietoa nuorilta olevan hyväntuulinen, sillä sen varjolla saisimme heiltä arvokasta materiaalia kehittämäämme menetelmään.

Ideaksemme muodostui näiden tematiikoiden perusteella järjestää Mikkelin lukion kajakuppilassa kahvilatempaus, missä kerättäisiin tietoa lukion opiskelijoilta; tavoittaen kerralla mahdollisimman monta opiskelijaa eri ryhmistä. Samalla tarjoten heille palkkioksi kahvia/teetä ja mokkapalaa. Katsoimmekin luonnollisimmaksi vaihtoehdoksi jatkaa yhteistyötä Mikkelin lukion oppilaskunnanhallituksen kanssa, sillä se oli tahon sellainen, mikä tavoittaisi toiminnallaan helpoiten kohderyhmämme ja heidän käsityksensä opiskelija-asioista olisi opiskelijalähtöisin.

Ideoimme lisää heidän kanssaan kahvilatempautapahtumaa sopien ajat sekä päivämäärät tapahtumalle. Lisäksi yhteistyössä syntyi idea osallistaa heidät ottamaan vastuu tem-

pauksen markkinoinnista koulun sisällä. Markkinoinnin myötä tuotettiin mainoskampanja hallituksen sosiaalisiin medioihin ja he veivät sitä eteenpäin koulunsa yleisissä ilmoituskanavissa.

Halusimme tietää kahvilatempauksen avulla nuorten ajatuksista mielekkäistä opetusmenetelmistä sekä yksilölle itselleen tuntemattomista ja tutuista väkivallanmuodoista. Tämän lisäksi tavoitteenamme oli kartoittaa, mihin palveluihin tai henkilöihin nuori itse ottaisi yhteyttä häntä pohdituttavissa ihmissuhdetilanteissa. Suunnitellessamme päivää yhteistyötahopalavereittamme jälkeen, totesimme helpoimmaksi tavaksi kerätä näin suurelta ryhmältä tietoa kyselylomakkeella, missä esitettiin ilmiöön liittyviä sisällöllisiä kysymyksiä.

4.1.1 Kyselylomake

Kyselylomakkeen (kts. Liite 1; Kyselylomake) tarkoituksena oli kerätä sisällöllistä tietoa kehittämäämme työkaluun. Sen tavoitteena ei ollut tuottaa tilastollista tai tieteellistä faktaa vaan kerätä suuntaa antavaa informaatiota meille työskentelymme avuksi. Lisäksi sen päämääränä oli tukea hankkeen tavoitetta osallistaa nuoria vaikuttamaan menetelmän toteutumiseen; lisäten heidän tunnettaan arvostettuina sekä tasavertaisina kouluyhteisön jäseninä (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 24.3.2017).

Halusimme selvittää nuorilta lomakkeen avulla mm. millaisia teemoja sekä ilmiöitä he haluaisivat työkalun käsittelevän, millaiset opetusmenetelmät nuoret kokivat toimivimmiksi seurusteluväkivallan ilmiöitä käsiteltäessä sekä kuinka paljon heillä oli jo ennestään tietoisuutta itse aiheesta. Kyselyllä haluttiin osaltaan havainnollista sitä, minkä verran tietoa nuorilla on tahoista, jotka tarjoavat apua kohdatessa seurusteluväkivaltaa. Suunnittelimme, että tempauspäivänä kyselylomake kerättäisiin suljettuun laatikkoon, jotta vastaajille tulisi tunne siitä, että tulokset pysyisivät anonyminä.

4.1.2 Kahvilatempaus

Itse kahvilatempaus järjestettiin keskiviikkona 11.1.2017 klo 12.00–14.30 Mikkelin lukion kujakuppilassa, mikä sijaitsee koulun ytimessä. Se on paikka mihin opiskelijat ko-

koontuvat välitunneilla sekä silloin, kun heillä ei ole opetusta. Se olikin oivallinen tilaisuus meille osallistaa nuoria vastaamaan laatimaamme kyselylomakkeeseen palkitsemalla heidät kahvilla/teellä ja mokkapalalla.

KUVA 1. Mikkelin lukion oppilaskunnanhallituksen suunnittelema mainoskuva.

Kyselylomakkeeseen vastaamisen lisäksi nuoret saivat tuoda ajatuksena esiin hyvää seurustelukumppanista kirjoittamalla sanan tai kaksi kahvilan seinään kiinnitettyyn paperiin (kts. Liite 2; Nuorten ajatuksia hyvästä seurustelukumppanista). Tällä halusimme kääntää vakavan aiheen positiiviseen suuntaan, mikä kuitenkin haastoi heitä pohtimaan seurustelukumppanin piirteitä. Katsoimme tämän olevan arvokasta ajattelua heille, sillä

tällöin asiaa väistämättä miettii sen kautta, mitkä piirteet eivät ainakaan ole hyvän seurustelukumppanin määreitä. Tämä täytti myös osallisuuden tunteen visuaalisin keinon, sillä tuotos oli kahvilapäivän ajan esillä ja he pääsivät tuomaan äänensä esiin suurelle foorumille (Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos 24.4.2017). Katsoimme sen myös olevan helppo tapa osallistua, sillä sen pystyi tekemään anonyymisti.

KUVA 2. Kyselylomakkeen vastauspiste.

Kahvilatempaus kokonaisuudessaan tavoitti suuren joukon lukiolaisia nuoria ja keräsi meille monipuolista tietoa. Se myös edisti hankkeen tavoitetta jalkautua nuorten joukkoon. Tavoittaen useita satoja kohderyhmäläisiä ja samalla lisäten oppilaitoksen henkilökunnan tietoisuutta hankkeesta. Katsoimme kahvilatempauksen olevan meille luonnollinen ”esiintulo” lukiolla, sillä tapaisimme oppilaitoksen opiskelijoita seuraavan keran pilotointiryhmämme havainnoin merkeissä.

4.1.3 Havainnointi

Pilottipäivän toteutuksen tavoitteisiin pääsemiseksi halusimme tehdä havainnoinnin eli nähdä kummatkin kohderyhmämme ennen virallista oppituntia. Havainnoin tarkoituksena oli saada lisää tietoa siitä, millainen ryhmädynamiikka tulevilla ryhmillä tulisi olemaan, sillä toistuvien ja ennestään tunnettujen ryhmien käyttäytymismallin löytäminen auttaa ennakoimaan ja vaikuttamaan toimintaan ryhmissä (Kopakkala 2011, 38). Näin ollen havainnointi auttoi meitä toiminnan suunnittelussa, ryhmäytymisessä ja ohjaamisessa. Havainnointi mahdollisti myös sen, että tulimme opiskelijoille ennakkoon tutuiksi; esittelimme molempien tuntien aluksi itsemme ja sen millä tarkoituksella olemme paikalla sekä miksi havainnoimme ryhmiä.

Fyysisesti havainnointi tapahtui Mikkelin lukiolla, terveystiedon toisen kurssin tunteilla, sillä toimintamme tulisi tapahtumaan samaisen kurssin oppitunneilla. Ryhmien tunnukset olivat peräkkäin, milloin havainnoimme kummatkin ryhmät saman päivän aikana ja pystyimme samalla reflektoimaan toisillemme esimerkiksi ryhmien eroja koheesiassa. Eli siinä millainen ryhmän jäseniä yhdistävä ”liima” on. Koheesiolla viitataan siihen, miten paljon ryhmän jäsenet tuntevat toisiinsa vetoa, miten he ryhmässä hyväksyvät toisensa ja ovatko he yhtä mieltä prioriteeteista tai tavoitteista sekä kuinka he myötävaikuttavat yksilöinä ryhmän tavoitteiden saavuttamiseen (Pennington 2005, 83).

Koheesion tarkkailu meidän toimintamme kannalta tulikin olemaan tärkeää sillä, sen tason tulisi olla jokaisessa ryhmässä tietyn tasoinen, jotta ryhmä pystyisi toimimaan yhdessä. Meidän täyty pilottiamme suunnitellessa ottaa huomioon esimerkiksi se, miten koheesion ryhmä saataisiin motivoitua, sillä teoreettisesti tällöin jäsenet eivät olisi kykeneväisiä sopimaan tehtävistä tai toiveista. Oletuksemme oli nimittäin se, että ryhmiemme koheesiot tulisivat olemaan matalia, sillä ryhmät olivat hyvin tuntemattomia

toisilleen ja tällöin oletettavissa on, ettei kovaa kilpailua esiinny eikä myöskään suurta ulkoista uhkaa toisesta ryhmästä (Pennington 2005, 85.)

Oletimme havainnoinnin hyödyn pilotoinnin toteutusta varten olevan suuri, sillä saimme selville esimerkiksi sen millä tavoin ryhmät kannattaisi laittaa istumaan luokkaan toteutuksen ajaksi. Mitä erityistä meidän kannattaisi huomioida ryhmistä ja miten puutumme mahdollisiin toteutusta haittaaviin tekijöihin. Meille ohjaajina oli hyvä havainnoin avulla tutkailla ryhmän rakennetta, mikä viittaa yksilöiden välisiin keskinäisiin suhteisiin ja ryhmäkäyttäytymisen suuntaviivoihin, sillä havainnoin aikana saadut päätelmät ennakoivat sitä, miten ryhmä tulisi toimimaan ja järjestäytymään tulevassa tilanteessa (Pennington 2005, 83). Tällöin meiltä olisi perusteltua jakaa heidät ennakolta ryhmiin ja kiinnittää tiettyihin käyttäytymisseikkoihin huomiota.

Havainnoinnissa kiinnitimme erityisesti huomiota ryhmien ryhmäytymiseen, joka osakseen tulisi vaikuttamaan työskentelyyn. Havainnoinnin avulla teimme myös päätöksen jakaa kummatkin pilotointiryhmät pienryhmiin, sillä Shaw (1981) toteaa teoksessaan, että pienemmät ryhmät, joissa on 3-8 jäsentä, saavat tutkimuksen mukaan suoritettua tehtävänsä loppuun nopeammin kuin suuremmat ryhmät, joissa jäseniä voi olla tasan 12 tai enemmän (Pennington 2005, 79). Tällöin oletuksemme mukaisesti tuntityöskentely tulisi olemaan tehokkaampaa sekä sutjakkaampaa, kun ryhmät olisivat muodoltaan pienryhmiä. Suunnittelimme teorian sekä saamiemme havainnointitulosten avulla muodostavamme molemmilla pilotointitunneilla ryhmistä pieniä 3-5 hengen työskentelyryhmiä.

5 CASE-MENETELMÄ

Kahvilatempauksen sekä siellä teetetyin kyselylomakkeen (liite 1) ja havainnoin jälkeen aloimme muodostamaan lopullista menetelmäämme. Meille vahvistui keräämiemme tietojen perusteella näkemys siitä, että mahdollisimman monipuolinen sekoitus osallistavuutta, ryhmätyöskentelyä sekä omalle pohdinnalle tilaa antava menetelmä olisi toimivin vaihtoehto. Lähdimmekin näiden päätelmien, vastauksien ja havainnointien perusteella muodostamaan *case-menetelmää* eli tapauskerrontaa, sillä se tukisi nuorten toiveita.

Se olisi helposti vietävissä opetukseen ja ei tulisi henkilökohtaisella tasolla liian lähelle nuoria, mutta silti herättäisi heitä ajattelemaan. Omien havaintojemme sekä saamiemme kyselytulosten perusteella ongelmapohjainen menetelmä tarjoaisi toivotun tavan käsitellä seurusteluväkivallan ilmiöitä. Se mahdollistaisi turvallisen pohjan käsitellä seurusteluun liittyviä ongelmatilanteita. Menetelmä antaisi myös tilaa omalle ajattelulle sekä tärkeiksi koetuille ryhmäkeskusteluille.

Lisäksi havainnoinnin perusteella meille oli tullut ilmi se, että ryhmien motivointi voisi olla hankalaa, sillä he eivät tunteneet ryhmistään, kuin hiukan ihmisiä, saatikka ollenkaan. Etenkin suuremman ryhmän dynamiikka osoittautui pulmalliseksi, sillä keskustelun ja yhdessä toimimisen motivointi näytti hankalalta, kun puolestaan pienemässä ryhmässä keskustelut ja ryhmätoimiminen olivat huomattavasti sujuvampaa. Ajattelimmekin, että case-tyyppinen tapa työskennellä ei hämmettäisi ryhmien koheesiota liikaa, muttei myöskään päästäisi heitä liian helpolla, sillä se ongelmapohjaisuudessaan motivoisi heitä uudella tavalla oppimaan.

5.1 Teoriapohja caseille

Teoreettisesti menetelmämme perustat, *caset*, ovat tarinoita, jotka opettavat erottamaan asiaankuuluvat toisarvoiset tiedot, tunnistamaan mahdollisia ratkaisuja, laatimaan toimintasuunnitelmia, tekemään päätöksiä ja kohtaamaan esteet täytäntöönpanossa (Golich ym. 2000, 1). Case-opetus on oppijakeskeistä, mille on tyypillistä intensiivinen vuorovaikutus ohjaajan ja opiskelijan välillä sekä ryhmässä olevien opiskelijoiden keskuudessa.

Caseja teoriana tukemassa ovat tapauskertomukset eli lyhyet dokumentaariset kuvaukset ihmisten elämästä, sillä laatimamme caset ovat ytimeltään tapaustilanteita nuorten elämästä. Käsitteellisesti tapauskertomus olettaa, että oppiminen on tehokkaampaa, jos oppilaat löytävät tai rakentavat tietoa opastuksella, kuin jos he istuvat passiivisesti ja saavat sisältöä etäisesti (Golich ym. 2000, 1). Painopiste tapauskertomusten opiskelussa on tutkimisessa, vertailussa, analysoinnissa ja kannanotoissa. Varsinkin, kun tarinan kerronnassa oleellista on kokonaisvaikutus, harvemmin tarinan soveltaminen tai sen erittely (Vuorinen 2009, 137).

Vuorinen (2009, 140) kuvaakin teoksessaan kaksiperusvaihtoehtoa, miten tapauskertomusta voi käyttää. Ensimmäinen vaihtoehto on projektoiden avulla työskentely, milloin keskustellaan tarinassa kuvattujen ihmisten elämäntilanteista tai ajatuksista sekä etsitään vastauksia niistä nouseviin kysymyksiin. Tällöin opiskelijoiden ei tarvitse kertoa itsestään mitään vaan ainoastaan osallistua ottamaan välillisesti kantaa kertomuksen kertojan ajatuksiin tai tapahtumiin. Toinen vaihtoehto on tapauskertomuksen rinnastaminen opiskelijoiden omaan elämäntilanteeseen ja tätä kautta heille annetaan mahdollisuus samaistua kertomuksen henkilöihin tai sen kirjoittajaan.

Lisäksi case-menetelmää rakentamassa on ongelmaperustainen pedagogiikka, missä nuori itse voi säännöstellä sitä, miten lähelle aihe häntä itseään tulee, sillä seurusteluun liittyy vahvoja identiteetin muodostamiseen liitettäviä seikkoja (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos s.a). Käytettävyydeltään ongelmaperustainen pedagogiikka soveltuu hyvin tavalliseen tuntiopiskeluun, sillä sitä kutsutaan niin sanotuksi käänteiseksi oppimiseksi. Tällöin totuttu opettajan auktoriteetti poistetaan ja oppimisen pointti kohdennetaan opiskelijaan. Sillä se pyrkii irtautumaan tavasta ”kaataa” tietoa oppijan päähän; tieto pyritään löytämään itse rakentaen oppiminen ongelman ympärille. Tällöin opiskelija, kuin tietämättään pureutuu faktaan - kartuttaen omaa tietämystään sekä laajentaen ajattelutapaansa (Glen & Wilkie,11-13.)

Kirjoittamiemme casejen pohjalle halusimme luoda vankan pedagogisen pohjan, mikä tukisi nuorten omaa ajattelua. Haastaisi heitä tarkastelemaan erilaisia näkökulmia, mutta vastaisi kurssikokonaisuuden kriteereitä. Lisäksi teoria tukisi tilaajamme tarkoitusta kehittää uudenlainen opetustyökalu.

5.2 Case-menetelmän muodostaminen

Menetelmämme muodostamista tukemassa on ajatus, että kipeä kokemus kiinnostaa ihmisiä enemmän, kuin tarina, jossa asiat ovat hyvin (Vuorinen 2009, 137). Tuotimme näin ollen tähän pohjautuen kymmenen erilaista fiktiivistä tarinaa (kts. Liite 3; case-tarinat), joissa nuori kohtaa erilaisia väkivallan ilmiöitä erilaisissa elämän tilanteissa. Tarinoiden tapaukset käsittelevät mahdollisimman objektiivisesti ja huolellisesti realistisia tapahtumia tai ongelmia, jotta kohderyhmämme kokisi tapauksien alkuperäisten henkilöiden monimutkaisuuden, epäselvyydet ja epävarmuustekijät todenmukaisesti (Golich ym. 2000, 3).

Tapauskertomukseen liittyvät tarinat suunnittelimme kahvilatempauksessa teetetyyn kyselyn ja havainnoin avulla. Kyselyn avulla saimme nuorilta tietoa heitä kiinnostavista eri väkivallan ilmiöistä sekä sellaisista väkivallan teemoista, joista nuorten mielestä täytyisi enemmän keskustella. Tätä kautta lähdimme suunnittelemaan nuorille ajankohtaisia sekä nuorten maailmasta kirjoitettuja fiktiivisiä tarinoita, joissa nuori kertoo huolensa tarinan lukijalle. Suunnittelimme tarinat niin, että tarinankertoja eli nuori kokee itse väkivaltaa tai kohtaa sitä lähipiirissään. Kertoja voi siis olla sivustaseuraaja kuin väkivallan kokija. Keksimissämme tarinoissa esiintyy jokaisessa erilaisia väkivallan ilmiöitä, joista jotkin saattavat toistua caseissa. Jokainen tarina on kuitenkin erilainen - yksilöllinen.

Prosessin myötä opiskelijat tulisivat oppimaan faktoja ja soveltamaan tietoja käytännössä, sillä ne ovat keskeisessä roolissa tapausten analysoinnissa. Ne ovat osaltaan myös välttämättömiä nuorten keinoja paljastamaan tarinoiden ratkaisut (Golich ym. 2000, 3.) Samalla he hankkisivat tarinoiden kautta tarvittavia elinikäisiä oppimisvalmiuksia vuorovaikutustaidoista ja yhteistyöstä.

Samalla, kun halusimme tehdä menetelmästä tavallisesta oppituntityöskentelystä poikkeavan, niin pyrimme säilyttämään siinä tuttuja oppituntimaisia piirteitä, sillä oletimme sen tuovan turvaa pilottiryhmillemme. Tällä case-menetelmällämme halusimme lisätä nuorille teoreettista tietämystä seurustelusuhteissa esiintyvistä väkivallasta ja sen tunnistamisesta realistisesta näkökulmasta.

5.3 Apukysymyslomake ja valmiit ratkaisut

Pilottimme sisältyvän kymmenen fiktiivisen nuoren tarinan ja meidän kirjottamien ratkaisujen lisäksi, kirjoitimme tarinoiden rinnalle apukysymyslomakkeen (kts. Liite 4; Apukysymyslomake). Apukysymyslomake sisältää viisi erilaista kysymystä tarinaan liittyen, minkä tarkoituksena oli johdattaa osallistujia pohdinnan äärelle. Lomake johdattaa pienryhmiä tarkastelemaan omaa tarinaansa useista näkökulmista ja pohtimaan tilanteen monimuotoisuutta, sillä tarinakerronnan opettaja tuottaa oppimista keräämällä yksittäisiä havaintoja ja analyysejä, pyytämällä keskeisiä kysymyksiä ja tietäen, mitä oppimistuloksia haluaa ryhmältä saavuttaa (Golich ym. 2000, 3).

Apukysymyslomakkeen tarkoituksena oli myös helpottaa tarinoiden purkamista. Olimme kirjoittaneet tarinoiden suunnittelun osana myös niille ratkaisut, joissa keskityimme muun muassa mahdollisiin seuraamuksiin Suomen lakejen näkökulmasta. Niiden tarkoituksena oli olla meidän apunamme, sillä tarinat pohjautuvat jokaisen lukijan omaan eettiseen ja moraaliseen ajatteluun, tällöin oikeaa ratkaisua tarinoihin ei ole. Lomake auttaisi pohtimaan ratkaisuja tekijän, kokijan ja näkijän näkökulmista sekä miettimään realistisia ja mahdollisia vaihtoehtoja tarinan etenemiselle. Käyttäessä caseja, jokainen niiden käyttäjä voi itse laatia itselleen omaa toimintaa tukevat vastaukset, sillä ne helpottavat menetelmän käyttöä.

6 VÄKIVALLAN ERILAISET MUODOT CASEJEN SELKÄRANKANA

Muodostimme 10 caseamme (liite 3) eri väkivallan teemojen kautta, sillä nuorten vastauksista oli noussut esille tärkeys puhua kaikista väkivallan eri ilmenemismuodoista. Erityiseen asemaan nousi kuitenkin henkinen väkivalta, sillä se koettiin vastauksissa haasteellisimmaksi tunnistaa ja siitä haluttiin lisää konkreettista tietoa. Se lisättiin jokaiseen caseen muiden muotojen rinnalle. Halusimme käsitellä väkivallan teemoja arkisten, nuorta koskevien tilanteiden kautta.

6.1 Fyysinen väkivalta

Case tarinoissa 1 ja 6 käsitellään fyysistä väkivaltaa. Olemme molemmissa tarinoissa halunneet ilmaista fyysisen väkivallan poiketen stereotyyppisestä otaksunnasta siten, että nuori joutuu pohtimaan sitä missä kulkee hänen oma oikean ja väärän raja, kun väkivalta ei välttämättä ole tunnistettavissa rajuna tai törkeänä. Haluamme tällä tuoda nuorelle ilmi sen, että kaikenlainen yksilön fyysisten rajojen rikkominen on toisen kehon satuttamista. Se ei välttämättä jätä aina päällepäin näkyviä jälkiä vaan voi juurikin olla tuuppimista tai liian kovaa kiinni pitämistä.

Olemme halunneet tarinoilla ilmentää sitä, miten tämä väkivallan muoto jättää fyysisten arpien rinnalla, henkisiä arpia kokijaan. Se voi aiheuttaa häpeän ja hämmennyksen tunteita kokijalle, milloin fyysisen väkivallan tunnistaminen vaikeutuu. Fyysinen väkivalta usein mielletäänkin helpoiten tunnistettavaksi väkivallaksi, vaikka se lyömisen rinnalla voi olla unenriistämistä, perustarpeiden rajaamista tai esineiden rikkomista eli olla myös

päällepäin näkymätöntä. Katsommekin, että caseillamme on tärkeä rooli tässä suhteessa olla tuomassa esille sitä, että fyysinen väkivalta on todella moninaista (Väestöliitto s.a.)

6.2 Henkinen väkivalta

Kaikissa case-tarinoissamme on käsitelty muiden väkivallan muotojen rinnalla henkistä väkivaltaa, sillä nuoret vastauksissaan kokivat sen olevan hankalinten havaittavissa ja he halusivatkin erityisesti työkaluja sen tunnistamiseen. Fiktiivisissä tarinoissamme olemme halunneet tuoda henkisen väkivallan suoranaisesti ilmi sekä myöskin siten, että tarinat herättelisivät lukijaansa asettumaan kokijan asemaan, kuten esimerkiksi case 3:ssa, missä tyttöystävä pyrkii rajaamaan kumppaninsa sosiaalista elinpiiriä. Jollekin tällainen tilanne voisi olla sellainen mikä ei hetkauta sen kummemmin, kun taas toisesta se mahdollisesti tuntuisi todella inhottavalta. Olemmekin tällaisella asettelulla halunneet havainnollistaa sitä, että väkivallan kokemus on aina kokijan oma tunne, jos jokin tuntuu epämiellyttävältä, on se tulkittavissa henkilökohtaisten rajojen ylittämiseksi.

Halusimme haastaa jokaisella casella nuoria pohtimaan henkisen väkivallan merkitystä ja sen ilmenemisestä. Tuoda esille sen, että henkisen väkivallan kokemus koetaan yleensä fyysistä väkivaltaa raskaampana, sillä se on puuttumista kokijan henkilökohtaiseen identiteettiin. Esimerkiksi case 7:ssä, missä henkinen väkivalta on arkipäiväistymässä kokijalle, tapahtuu juuri tekijätahon puuttumista kokijan omaan olemiseen, elämäntapaan ja intresseihin (Väestöliitto 2017.)

Nuorille seurustelun kautta kokemus riitelystä voi muuttua täysin. Tällöin riitelyn raja väkivallasta voi olla haasteellista tunnistaa, sillä riidat kuuluvat terveeseen parisuhteeseen, mutta väkivaltaisen ja rakentavan riitelyn välillä on eroa. Siksi case 5 pohditaan terveen riitelyn rajoja; onko se oikein, että toinen mitätöi, solvaa tai halventaa kumppaniaan. Tällä casella halutaan myös herätellä sitä, että toisella on oikeus omaan yksityiseen ja turvan tunteeseen siitä, ettei hänen viestejään tai muuta puhelimen sisältöä tutkita, sillä sekin täyttää piirteiltään henkisen väkivallan muodon.

Koimmekin, että nuoret olivat tarttuneet tarpeessaan tärkeään seikkaan, sillä henkinen väkivalta usein mielletään vain sanojen kautta tapahtuvaksi aggressioksi, vaikka se on hyvin laaja-alainen käsite. Siksi erityisen tärkeää on tuoda ilmi sitä, että mikä tahansa kokijaa loukattuun tai alistavaan tilaan asettava käytös on tulkittavissa väkivallaksi. Ja

tätä kautta opastaa nuoria pohtimaan omia rajojaan, sekä sitä, mikä on heidän käsityksensä kunnioittavasta käyttäytymisestä seurustelusuhteessa.

6.3 Seksuaalinen väkivalta

Meillä kaikilla on seksuaaliset oikeudet, mitkä perustuvat YK:n ihmisoikeuksiin. Ihmisellä on Suomessa oikeus oman kehon koskemattomuuteen, vapaus valita oma kumppanissa sekä haluaako hankkia lapsia, saada tietoa seksuaalisuudesta ja seksuaalikasvatuksesta, saada palveluita seksuaaliterveyteen liittyen sekä tavoitella itselleen tyydyttävää ja turvallista seksiä (Terveys ja hyvinvoinnin laitos s.a.)

Nuorille seksiin saattaa usein liittyä odotuksia ja paineita, joita voi asettaa ristiriitaan omat sekä kumppanin odotukset. Usein myös seurustelusuhde saattaa olla ensimmäisten kokeiluiden aikaa. Halusimmekin caseilla 4 ja 8 herättää nuoria pohtimaan turvallisen seksin kokemusta. Sitä tarvitseeko suostua tietynlaiseen käytökseen tai tekoihin vain siksi, että seurustelukumppani niin olettaa. Pyrimme tuomaan esille myös sen puolen, ettei seksuaalinen väkivalta ole vain fyysistä, toisen koskemattomuuden loukkaamista, vaan kaikenlainen vihjailu, tietynlaiset katseet ja ilmeet sekä eleet ovat seksuaalista väkivaltaa sekä häirintää.

Myös case 3 lähetetty alastonkuva kaverille menee seksuaalisen väkivallan piiriin. Se, että kumppanista levittää muille arkaluontoista, yksityisyydenrajaa loukkaava tietoa on väkivaltainen teko. Tässä tarinassa halusimme tuoda esille sen, ettei kokijan tarvitse olla suoranaisesti se jolle tehdään väkivaltaisia tekoja, vaan myös epämiellyttävän materiaalin vastaanottaminen kattaa seksuaalisen väkivallan tuntomerkit.

6.4 Taloudellinen väkivalta

Nuorille itsenäistymisen kynnyksellä saattaa tulla ajankohtaiseksi oma talous ja rahankäyttö, mihin jokaisella meillä on itsemääräämisoikeus. Jonkun loukatessa tätä yksilön määräämisvaltaa omasta taloudestaan, kutsutaan taloudelliseksi väkivallaksi. Case 10 halusimme tuoda ilmi sen, että omien kulutustottumuksien jatkuva perustelu tai rahojen käytön kontrollointi ei kuulu parisuhteeseen. Se että joku haluaa luvatta tai painostaen käyttää toisen omaisuutta, ei ole hyväksyttävää käyttäytymistä kumppanilta (Naistenlinja s.a.) Case 10 haluaa tuoda kertoa sen, että taloudellinen väkivalta on usein vahvasti

henkistä väkivaltaa, vaikka siihen kuuluu välinearvo – raha. Sillä pyritään kontrolloimaan kokijaa, esimerkiksi juuri tekijän omaan elämäntilanteeseen vedoten.

6.5 Uskonnollinen ja hengellinen väkivalta

Oman maailmankatsomuksena ja -käsityksen pohtiminen korostuvat nuoruudessa. Aiemmin totuttu käsitys, esimerkiksi koulussa tapahtuvasta uskonnonopetuksesta saattaa tuntua nuoresta tämän kautta vieraalta ja aiheuttaa voimakkaitakin tunnereaktioita. Kuitenkaan toisen uskonnollisuuden tai hengellisyyden kyseenalaistaminen tai siihen puuttuminen ei kuulu oman itsensä tutkiskeluun (Dunderfelt 2011, 88).

Siispä toiseksi viimeisemmässä casessa 9 ohjataan tunnistamaan toisen ajatus- sekä arvomaailmaa loukkaavaa väkivaltaa. Uskonnollisuus on vahva osa identiteettiä ja etenkin nuorelle sen halveksiminen, pilkkaaminen tai uskonnollisten tarpeiden rajoittaminen voivat olla identiteettiä hämmentäviä. Myöskään omaan uskontoon pakottaminen tai painostaminen ei kuulu parisuhteeseen.

Case 9 ei suoranaisesti käsitellä termiä hengellinen väkivalta, mutta se on hyvä erottaa uskonnollisesta väkivallasta, sillä se on uskonnollisten uhkausten avulla toisen ihmisen mielipiteen, elämäntavan tai elämäntavan nujertamista. Case 9 voitaisiinkin kääntää helposti toisin päin; tyttö puolestaan painostaisi uskonnollisilla ohjenuorilla, esimerkiksi pojan alkoholinkäytön lopettamista (Pääkaupungin turvakoti ry s.a).

7 CASE-MENETELMÄN PILOTOINTI

Toiminnallisen menetelmän muodostuttua case-menetelmäksi lähdimme toteuttamaan pilotointipäivää suunnittelemiemme casejen avulla. Pilotoinnin tarkoituksena oli testata käytännössä kehittämäämme menetelmää, jonka tavoitteena oli ilmentää pilotin toimivuutta sekä kerätä kehitysideoita loppuun hiomista varten. Pilotoinnit toteutettiin kahdelle eri ryhmälle Mikkelin lukiolla 20.2.2017 ja 23.2.2017, terveystiedon kakkoskurssin oppitunneilla.

Pilotointipäivät koottiin havainnointien perusteella, tulkiten saamiamme tuloksia. Teimme konkreettisen tuntisuunnitelman, missä ilmeni oppitunnin rakenne (kts. Liite

5; tuntisuunnitelma). Molempien päivien päätteeksi opiskelijoilta (kts. Liite 7: Opiskelijoiden palaute) sekä pilottituneilla mukana olleelta terveystiedonopettajalta Taija Jäppiseltä kerättiin palaute pilotointitunneista (kts. Liite 6: opettajan palautelomake).

7.1 Pilotointi

Toimintaa edeltävän havainnoinnin tarkoituksena oli tarkastella ryhmien keskinäistä toimintaa. Perustelimme havainnointikerralla sitä miksi järjestimme ryhmän ennakkoon pienryhmiksi ja ennakoimme omaa toimintaamme ryhmänohjaajina. Rakenteellisesti ryhmät erosivat toisistaan opiskelijamäärällisesti – ryhmässä 1 oli 14 opiskelijaa, kun puolestaan ryhmässä 2 oli 27 opiskelijaa. Ennakkoon oletimme, että suurempaa ryhmää tulisi olemaan vaikeampi hallita sekä ohjata, sillä ryhmistä kakkonen oli passiivisempi. Puolestaan ryhmä1:stä oletimme esimerkiksi keskustelemisen olevan helpompaa sekä aktiivisempaa, sillä sitä se oli ollut havainnointikerrallamme.

Pilotointipäivänä ryhmien ennakointi ilmeni niin, että olimme saaneet ryhmien opettajalta ennakkoon sovitusti ryhmien istumajärjestyksen sekä nimilistan. Niiden ja havainnoinnin tulosten perusteella jaoimme ryhmät kummallakin pilottioppitunnilla pienryhmiin. Ennen pilottituntien alkua laputimme oppilaiden pöydät satunnaiseen nimijärjestykseen ja muodostimme pöydistä 3-5 hengen ryhmiä.

Oppilaiden saapuessa tunneille, heidät ohjattiin nimensä mukaisesti istumaan ja näin ollen pienryhmät muodostuivat. Kyseinen suunniteltu istumajärjestys säilyi kummankin pilottituntin ajan. Tämä aiheutti opiskelijoissa hieman hämmennystä, mutta silti he sujuvasti menivät ennakkoon määritetyille paikoilleen.

Molemmat pilotointitunnit aloitettiin aiheeseen pohjustavalla videolla ”Nettikin on oikeaa elämää”, minkä tarkoituksena oli herättää tunteita sekä ajatuksia opiskelijoissa. Aiheeseen lämmittelevän videon jälkeen kävimme muutaman sanan keskustelun kyseisestä videosta. Keskustelun jälkeen aloitimme itse case-työskentelyn ennakkoon jaetuissa pienryhmissä. Työskentely pohjustettiin lyhyellä ohjeistuksella, missä apuna käytettiin apukysymyslomaketta.

Jokainen ryhmä sai 1 casen mikä luettiin pienryhmissä ääneen. Casen purkaminen jatkui ääneen lukemisen jälkeen apukysymyslomakkeen avulla, missä ryhmäläiset pääsivät

pohtimaan esimerkiksi casea kokijan, tekijän sekä näkijän näkökulmista. Sen laillisia merkityksiä, sitä miten tilanne tulisi jatkua ja miten se todennäköisesti etenisi. Halusimme tällä herättää sekä syventää nuorten omaa henkilökohtaista pohdintaa ja realistista ajattelua.

Caset pienryhmätoiminnan jälkeen purettiin yhdessä koko opiskelijaryhmän kanssa ohjaajien eli meidän johdolla. Purku lähti käyntiin lukemalla caset opiskelijaryhmälle ääneen pienryhmä kerrallaan, minkä jälkeen pienryhmäläiset kertoivat vastauksena apukysymyslomakkeen kysymyksiin sekä muita mahdollisia heränneitä ajatuksia. Ohjaajina me tuimme opiskelijoiden vastauksia sekä keskustelua tuomalla esimerkiksi laillista näkökulmaa esille sekä esittämällä ilmiöön liittyviä täydentäviä seikkoja.

Ryhmäpurun jälkeen vedimme käsitellyn aiheen yhteen laatimallamme PowerPointilla, missä käsitelimme väkivallankehää, lakia, ilmiöitä ja palveluntarjoajia (niin Mikkelin kuin valtakunnan tasolla) sekä yleistä tietoa turvataitokasvatuksesta. Halusimme PowerPointilla nivoa käsitellyn teeman eheäksi kokonaisuudeksi, jottei käsitellyistä aiheista jäisi opiskelijoille irrallinen olo vaan nuoret saisivat konkreettista tietämystä esimerkiksi juuri tahoista mitkä tarjoavat apua niin väkivallan kokijalle, kuin tekijälle ja näkijälle, sillä asia oli noussut useasti esille aiemmin keräämämme kyselyn tuloksista.

Lopuksi keräsimme ryhmiltä sekä terveystiedonopettajalta palautteen pilotoinnistamme. Halusimme niillä konkreettisesti mitata pilottimme toimivuutta sekä hyödyllisyyttä, opiskelijoiden turvallisuuden tunnetta sekä kerätä mahdollisia kehitysideoita. Halusimme palautteen annon lopuksi tarjota heille makeiset, joilla pyrimme kiittämään heitä osallistumisesta pilottioppitunneille.

8 TULOKSET

Meidän näkökulmastamme pilotointityöskentely ryhmä1:sen ja ryhmä2:sen välillä ei eronnut huomattavasti toisistaan, mutta havaittavissa oli seuraavanlaisia seikkoja: ryhmä1 oli lähtökohtaisesti itsenäisempi työskentelemään ja pohdiskelemaan ilmiöitä ryhmässä. Toisinkuin ryhmä2 tarvitsi enemmän ulkopuolista motivaatiota työskenteleeseen, esimerkiksi casejen ääneen lukeminen ryhmän keskuudessa aiheutti pulmaa. Molemmissa ryhmistä oli havaittavissa se, että me olimme ryhmälle tuntemattomia kahvi-

latempauksesta ja havainnointikerrasta huolimatta. Meidän vieraus ohjaajina heille näkyi muun muassa siinä, että ryhmä asennoitui ja motivoitui tuntiimme eri tavalla, kuin opettajan pitämällä tutuilla oppitunneilla, joita olimme aiemmin olleet havainnoimassa.

Vaikka havaittavissa oli meidän tuntemattomuus ohjaajina ja heille vieras tilanne mielestämme onnistuimme havainnoinnin tarkoituksen tavoitteessamme, sillä saimme ryhmät toimimaan molemmilla kerroilla kokonaisuudessaan. Näin ollen me koemme onnistuneemme menetelmämme kehittämässä. Jälkikäteen tarkasteltaessa, olisimme kuitenkin voineet huomioida sen, miten paljon käytämme aikaa kuhunkin osa-alueeseen sekä onko tuntia pohjustava video relevantti avaamaan seurusteluväkivallan teemoja käsiteltävää oppituntia.

Opiskelijoilta kerätyllä palautteella puolestaan halusimme mitata heidän mielipidettään tuntien onnistuneisuudesta. Heidän täytyi ympyröidä kunkin kysymyksen kohdalla omaa mielipidettään vastaava emoji. Emojit oli luokiteltu niin, että ne kuvasivat vaihtelu välillä *samaa mieltä – eri mieltä* nuorten ajatuksia. Kysymyksien tarkoituksena oli mitat muun muassa heidän viihtyvyyttä, turvallisuuden tunnetta sekä sitä suosittelisivatko he oppituntia muille opiskelijoille. Lisäksi lomake sisälsi avoimen kysymyksen, missä he saivat itse vastata siihen mikä tunnilla oli ollut mukavinta.

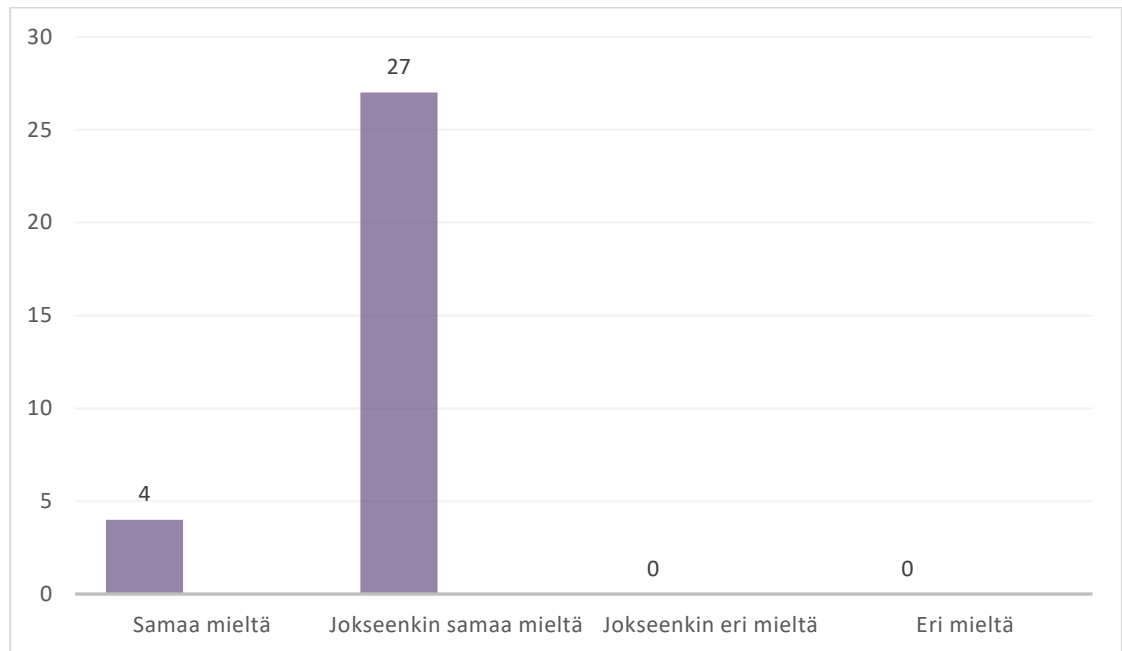
Teimme yhteenvedon vastauksista ja havainnollistimme niitä seuraavin pylväsdiagrammeihin. Avoimet osiot kyselylomakkeesta luokittelimme karkeasti yleisimpien vastausten perusteella, jotta ne olisivat arvioitavissa. Lisäksi se on diagrammeista kysymyksistä ainut, mikä on ristiintaulukoitu, sillä sen vastaukset ovat hankalinten mitattavissa prosenttein vapaiden määreiden vuoksi.

Analysoimme ainoastaan opiskelijoita keräämämme tulokset, sillä ne olivat relevantimmat pilottimme onnistuneisuuden kannalta. Myöskään ei olisi ollut meiltä eettistä esittää yksittäisen opettajan vastauksia, sillä hänen anonymiteettinsä ei olisi ollut tällöin suojattu räikeästi läpinäkyvän tulkittavuuden vuoksi.

8.1 Opin ja oivalsin uusia asioita

Olimme jo ennakkoon teoreettisen viitekehiksemme kautta tiedostaneet sen, ettei välitön uuden oppiminen ja oivaltaminen näkyisi selvästi tuloksissa. Lisäksi käsiteltävä

aihe on hyvin tabumainen ja tunteita herättävä. Oppimisen kokemus voi tällöin sekoitautua omien tunteiden sekä pohdinnan alle. Tuloksia analysoidessamme pohdimme myös sitä, että opiskelijoille uusi tilanne, uudet ihmiset ja poikkeava tuntityöskentelytapa voivat syödä oppimiskokemusta. Milloin keskittyminen omaan olemiseen ja reagoimiseen painottuu.

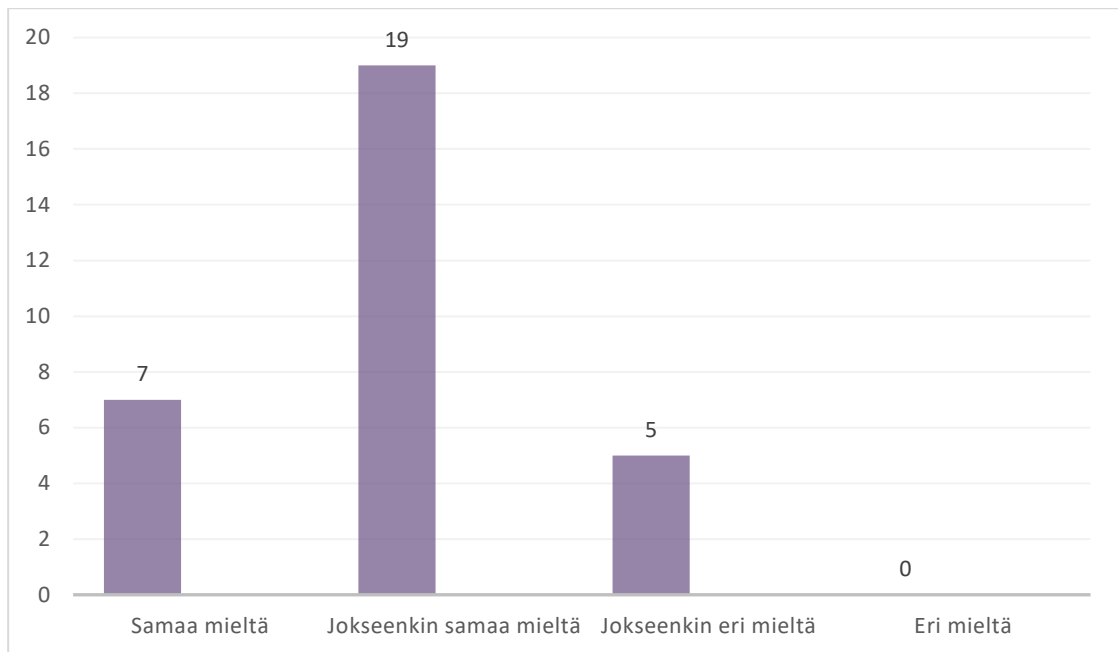

TAULUKKO 1. Vastaajien kokemukset uuden oppimisesta ja oivaltamisesta.

Itse tuloksista positiivista oli huomata se, että vastaukset jakoutuivat joko *samaa mieltä* tai *miltei samaa mieltä* vastauksiin. Tulkittavissa on se, että pilottitunnit tarjosivat heille jotain uutta; pientä tiedonjyvää aiheeseen liittyen. Meistä pilotoijista erityisen hyvänä näyttäytyi se, ettei kukaan vastaajista ollut vastannut, ettei tunti olisi antanut heille ollenkaan oppimisen tai oivaltamisen kokemuksia.

8.2 Aihe oli minulle jo ennestään tuttu

Heillä oli jo aiemmin samaisella terveystiedonkurssilla käsitelty lähisuhdeväkivaltaa, mikä meidän mielestämme näkyi tuloksissa, sillä käsiteltävä aihealue ei ollut heille vieras vaan yli puolet vastaajista mielisi sen jokseenkin ennestään tutuksi. Mahdollisesti siis aihe on ollut heille pintaraapaisulta hallussa.

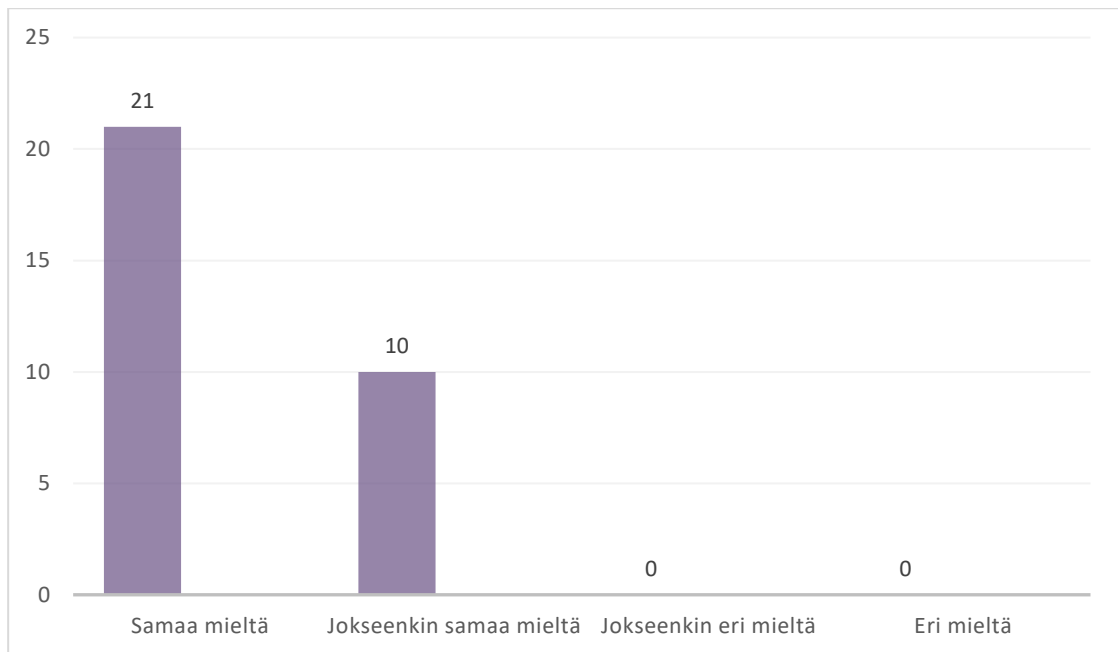

TAULUKKO 2. Vastaajien kokemus siitä oliko aihe heille jo ennestään tuttu.

Oletammekin, että pilottimme tarkoitus lisätä nuorten syvällisempää, itsestään lähtevää pohdiskelua, on ollut paikallaan. Vastaten samalla heidän tarpeeseen saada lisää tietoa väkivallan eri teemoista. Samalla tukien lukion terveystiedonopetukseen sisältyvää tavoitetta nuoren oman henkilökohtaisen pohdintansa syventämisestä.

8.3 Tiedän mistä saan tarvittaessa lisää tietoa

Vastausten tulokset osoittautuivat ilahduttavaksi tässä kohtaan. Nuorista yli puolet olivat vastanneet, että tietävät mistä saavat lisää tietoa. Kysymyksellä haettiin sitä, että tietävätkö he pilottitunnin jälkeen tarpeeksi tahoja, joihin voi olla tulevaisuudessa tarvittaessa yhteydessä tai paikkoja mistä voi etsiä lisää aiheeseen liittyvää informaatioita.

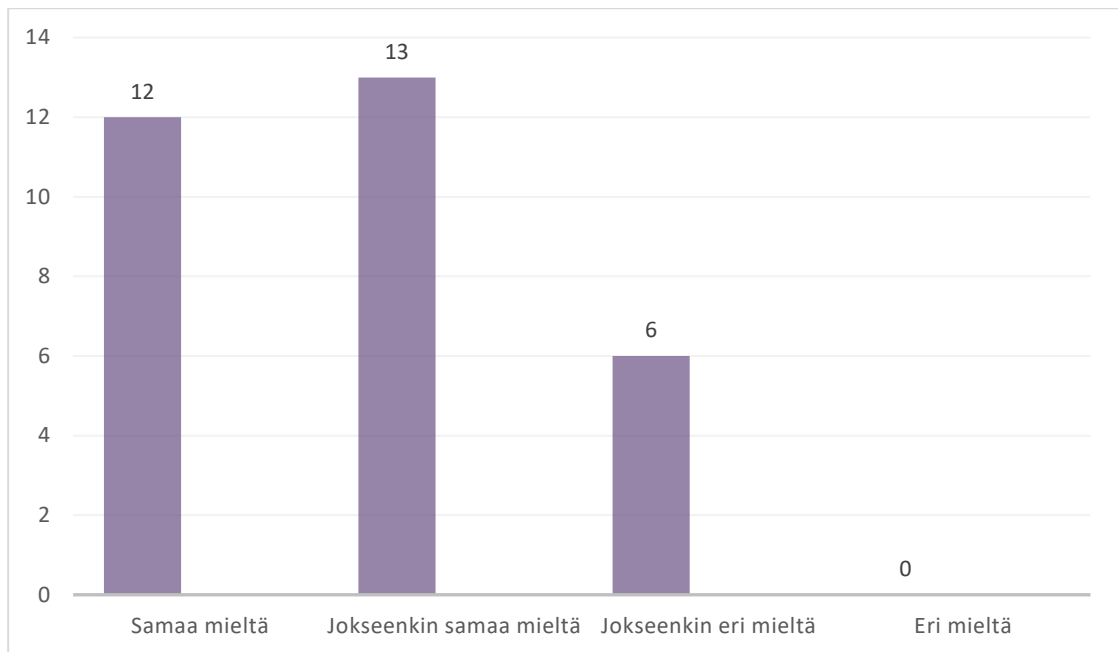

TAULUKKO 3. Vastaajien oma näkemys siitä tietävätkö he mistä saavat tarvittaessa lisää tietoa.

Kysymys asettelultaan on hiukan hämäävä, sillä jotkut vastaajista saattoivat ajatella kysymyksen koskevan heidän omaa sen hetkistä tietämystä, eikä reflektoitua meidän antamaan tietoomme. Kuitenkin, jos tarkastelemme subjektiivisesti vastauksia, voimme tulkita että, onnistuimme tuomaan heille case-työskentelyn päätteeksi näytetyssä PowerPointissa konkreettista tietoutta auttavista tahoista.

8.4 Mielestäni olin itse aktiivinen

Pohdimme havainnoinnissamme hypoteettisesti sitä, että opiskelijoiden aktiivisuuden motivointi tulee olemaan meille ohjaajina hankalinta. Aktiivisuus meidän silmin oli haastavaa jo heille tutumman opettajan kanssa, joten oletimme, että tulokset tulevat olemaan hajanaisimmat, kuin missään muissa vastauskohdissa.

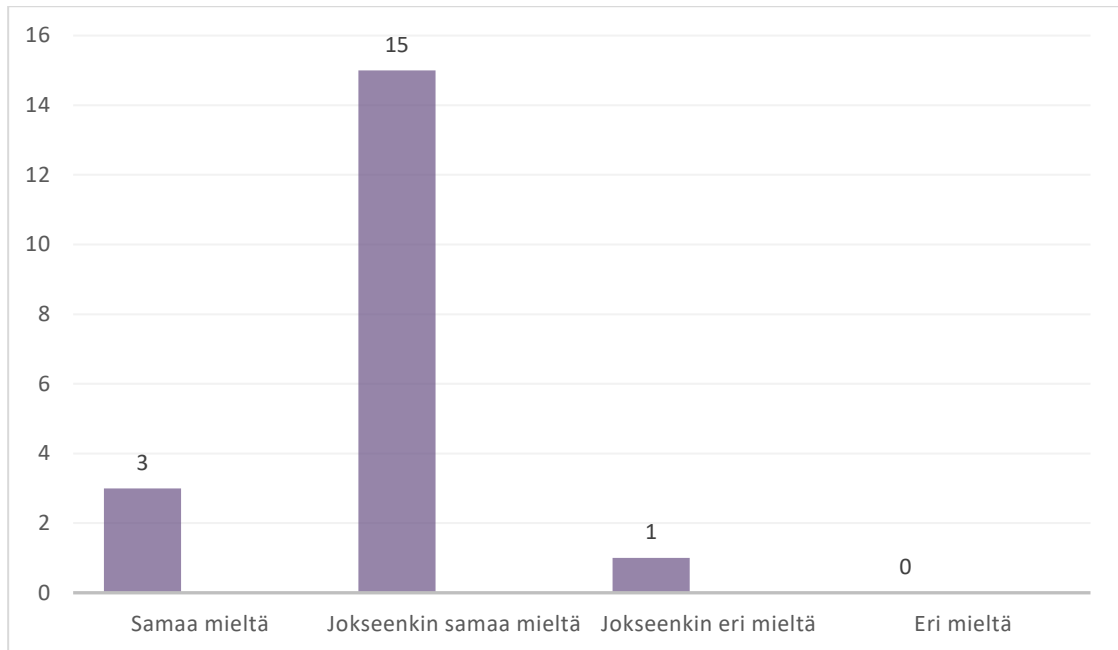
TAULUKKO 4. Vastaajien kokemus omasta aktiivisuudestaan pilottioppituntien aikana.

Kuitenkin vastaukset osoittautuivat myönteisiksi, vaikka oletettua hajontaa niissä oli tulkittavissa. Moni mielsi itsensä *melkein aktiiviseksi*, mikä todennäköisesti vastaa heidän tavallista tuntityöskentelyään. Se ettemme saaneet *täysin samaa mieltä* vastauksille suurinta prosenttia johtuu varmastikin tutuista teemoista *aiheen herkkyydestä* ja *meidän tuntemattomuudesta ohjaajina*.

Lisäksi pilotointiin osallistuminen oli heille velvoite. He eivät olleet itse saaneet valita sitä, että osallistuvatko he työskentelyyn, vaan se tuli heidän kurssikokonaisuutensa mukana. Joissain vastauksissa tämä voikin näkyä juuri *aktiivisuuden puutteena*. Myös pilottiin liittynyt ääneen lukeminen, oman mielipiteensä esilletuominen sekä sekoitetut ennalta määrätty ryhmät ovat voineet joillekin olla laukaisevia tekijöitä negatiiviselle suhtautumiselle, milloin ne saattavat näkyä haluna osallistua tuntityöhön.

8.5 Minulla oli mukavaa

Oppituntien oli tärkeää olla ilmapiiriltään mukavia ja helposti työskentelyyn lähestyttäviä, koska aihe voi olla kokemukseltaan tuntematon, pelottava tai ahdistava. Tällöin oli tärkeää saada tuntisuunnitelman, toiminnan ja ohjaajuutemme kautta kohderyhmälle sellainen kokemus, että kyseisiä aiheita on mukava opiskella matalalta kynnykseltä.

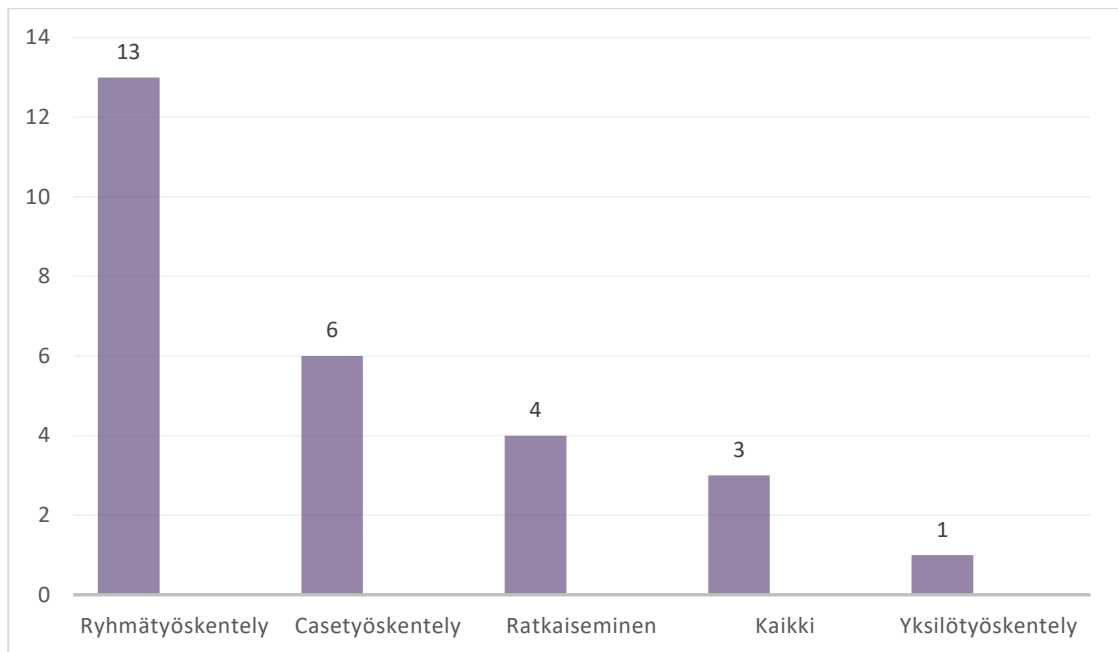

TAULUKKO 5. Vastaajien oma mielipide mukavuuden tunteesta työskentelyn aikana.

Vastaajista 3 olivat vastanneet olevansa samaa mieltä, että oppitunnilla oli ollut mukavaa. Suurin osa vastanneista 15 oli vastannut olevansa *jokseenkin samaa mieltä* omasta mukavuuden kokemuksestaan. Vastaajista 1 oli kokenut mukavuuden tunteesta vastaukseksi *jokseenkin eri mieltä*. Vastauksista kohta *eri mieltä* ei ollut saanut yhtään vastausta, joten tulkitsemme, että opiskelijat olivat tunteneet olonsa pääosin mukavaksi oppitunnin aikana.

8.6 Mikä oli mukavinta

Oppituntimme osuudessa ylivoimaisesti mukavimmaksi kategoriaksi nousi *ryhmätyöskentely*. Toisena palautteessa nousi esille *case-työskentely* ja kolmantena casejen *ratkaiseminen*. Toiseksi vähiten ääniä sai määre *kaikki*, millä haettiin sitä, että kaikki oppituntiin liittyvä olisi ollut mukavaa. Vähiten ääniä sai *yksilötyöskentely*, mikä poikkesi ennakoita keräämästämme kyselystä, missä useat toivoivat lukiomaista yksilötyöskentelyä.

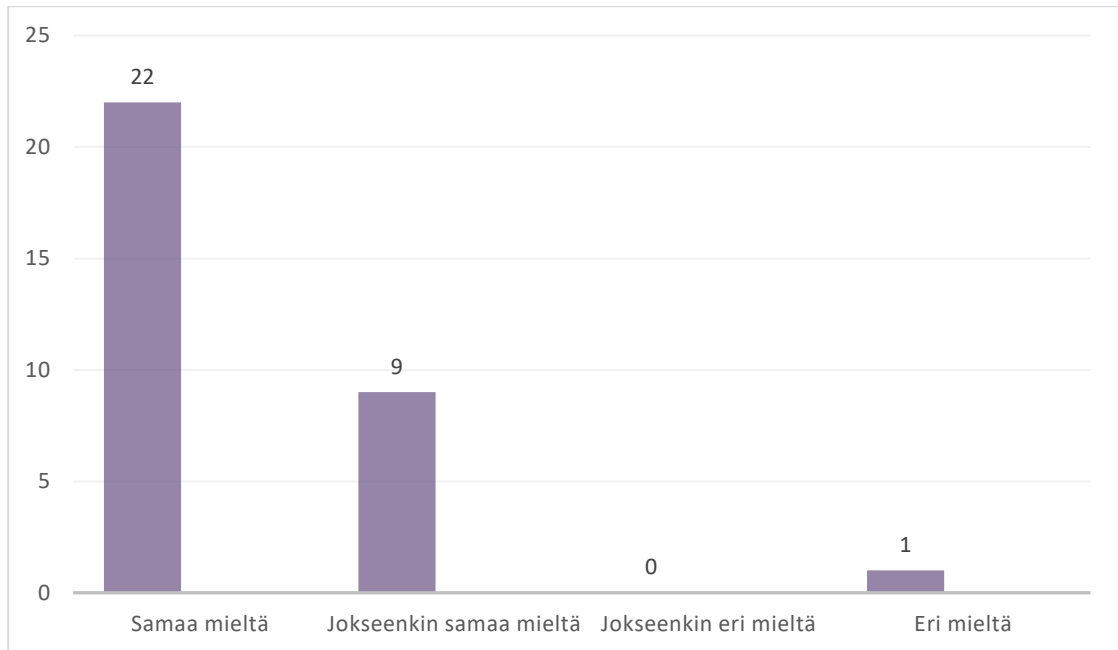
TAULUKKO 6. Vastaajien arvio mielekkäimmistä menetelmän osuudesta.

Ajatellessamme nuorilähtöisyyden kautta voimme todeta suunnittelun pilottioppitunnin toimineen tälle ryhmälle sellaisenaan. *Ryhmätyöskentelyn* ja *case-työskentelyn* osoittaututtua mukavimmiksi tavoiksi työskennellä, kertoivat ne meille sen, että olimme onnistuneet menetelmämme valinnassa. Voimme myös päätellä *yksilötyöskentelyn* vastausprosentin pinoisuudesta sen, että olemme onnistuneet luomaan menetelmän, mitä ei koeta hankalaksi ryhmätyövälineeksi.

8.7 Minulla oli turvallinen olo

Tulevan menetelmän sisältö vastaa seurusteluväkivalttaan liittyvistä teemoista. Voimme olettaa aiheen olevan tuntematon tai tuttu, ahdistava tai neutraali. Edellä mainittujen seikkojen vuoksi tavoitteenamme oli tuottaa pilottioppitunnista mahdollisimman hyvä kokemus, mikä olisi nuorelle turvallinen.

Tällä kysymyksellä olikin erittäin vahvat perusteet, ja ennakoimme mahdollisia tuloksia heti pilottioppitunnin alussa kertomalla, että käsiteltävät aiheet saattava koskettaa sekä liikuttua opiskelijoita ja toivoisimmekin heidän käsittelevän tarinoita kunnioituksella. Varmistimme myös opiskelijoille, että meidän pilotoinnin ohjaajien lisäksi paikalla olisi kaksi turvallista aikuista, joista toinen oli heille ennestään tuttu opettaja ja toinen opiskelijoille oleva uusi kasvo, VIOLA ry:n edustaja.

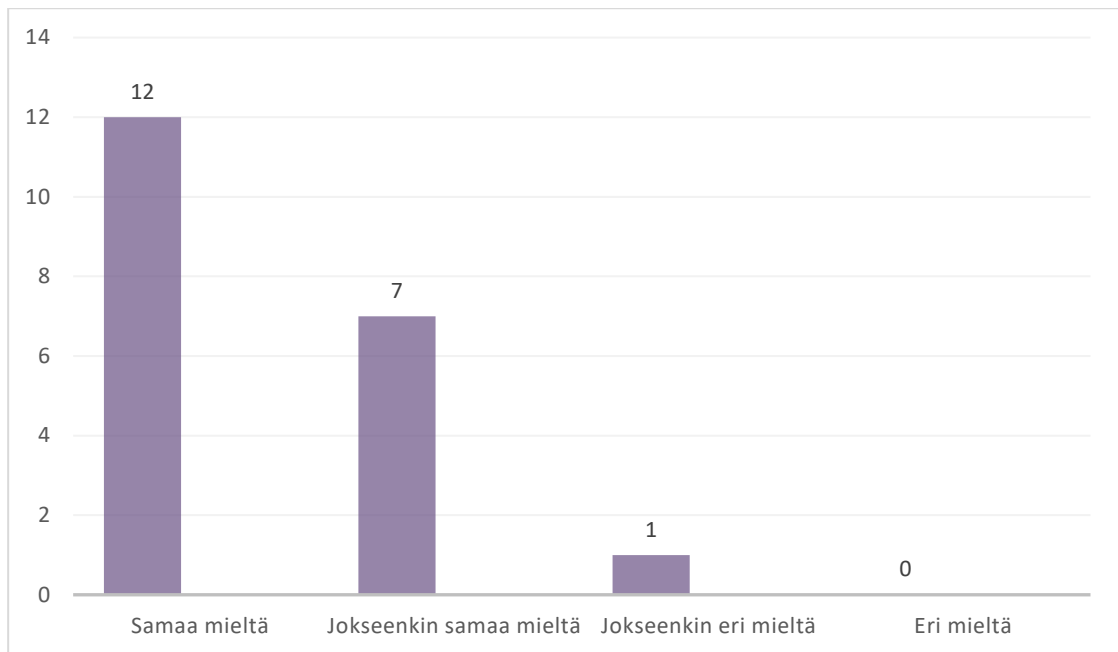
TAULUKKO 7. Vastaajien kokemus turvallisuuden tunteesta oppitunnin aikana.

Vastauksissa ilmeni suurimman osan vastanneista olleen *samaa mieltä* siitä, että oli koenut olonsa turvalliseksi. Vastausmäärä ilahdutti meitä, sillä pystyimme vahvistamaan itsellemme, että ennakointi ja sisällön pilotointi oli kohderyhmämme mielestä onnistunut. Pienemmät prosentit näkyivät kohdissa *jokseenkin samaa mieltä* (vastanneita 9) sekä *eri mieltä*, jonka valitsi yksi (1) vastannut. Voimme tästä ajatella, että kohderyhmässämme oli muutamia opiskelijoita, jotka olivat tulkinneet olonsa turvattomaksi.

Ajattelemme, että enemmistön vastatessa turvallisuuden tunteeseen olevansa *samaa mieltä*, on tällöin kehittämällämme menetelmällä ollut heihin vaikutusta. Caseja on helppo tarkastella ulkopuolisena myös itselleen tuntemattomien henkilöiden kanssa, jolloin teoreettinen viitekehys on täyttänyt tarkoituksensa.

8.8 Suosittelisin tätä muillekin oppilaille/opiskelijoille

Tällä kysymyksellä yhdistimme kaiken aiemman kysytyn tiedon. Oli tärkeää tietää kohderyhmämme ajatukset siitä, että olisiko suunniteltu menetelmäpakettimme niin sanotusti myyvä. Suurin osa vastanneista suosittelisikin kehittämäämme kokonaisuutta muille opiskelijoille. Kohtaan *jokseenkin samaa mieltä* oli vastannut 7 vastaajaa. Yksi (1) vastanneista oli vastannut olevansa *jokseenkin eri mieltä* menetelmämme suositteluvuudesta.

TAULUKKO 8. Suosittelisivatko vastaajat oppituntia muille opiskelijoille.

Ajattelimme näiden tulosten perusteella, että oppitunti jäi pohdituttamaan opiskelijoita todella paljon. Kuten aiemmin todettuamme, suositteluun vaikutti kaikki edelliset kysymykset. Suosittelusta *samaa mieltä* tai *eri mieltä* oleminen, ei näin ollen välttämättä kerro suoranaisesti menetelmän toimivuudesta.

Täytyneekin ottaa huomioon se, että nuorilla oli osallistumispakko case-työskentelyn tekoon sekä koko oppituntiin osallistumiseen kyseisen kurssin suorittamiseksi. Tämän lisäksi määräsimme ennalta ryhmät, joissa työskentely tapahtui. Olimme myös ryhmälle ennestään tuntemattomia ja ainut kontaktimme ryhmään tapahtui muutamaa viikkoa ennen havainnointikerroilla. Näin ollen meidän oma työskentelymme ohjaajina on tulkittavissa olevan suuressa roolissa myönteisten tulosten kannalta katsottaessa.

9 KEHITTÄMIS- JA JATKOTUTKIMUSEHDOTUKSET

Tässä kehittämistyössä kehitimme toiminnallisen työkalun osaksi opetusta. Se on suunnattu nuorten kanssa toimiville ammattilaisille työn tueksi. Kehittämisprosessin aikana syntyneen pohdinnan tuloksena esitämme opinnäytetyömme kautta tulevia kehittämis- ja jatkotutkimusehdotuksia. Uskomme, että kehittämis- tai tutkimustyö ei näissä teemoissa tule koskaan loppumaan, sillä puheeksi ottamisen taidoista, väkivallan tunnistamisesta ja palvelujen näkyvyyden korostamisesta ei koskaan voi olla liika tietoutta.

Opinnäytetyömme aikana meille nousi vahvasti esille se, että sosiaalisen media rooli nuorten elämässä ja ihmissuhteissa on todella vahva. Esimerkiksi netissä tapahtuva häirintä, henkisen väkivallan uhka ja turvattomuus ovat jatkuvasti läsnä heidän arjessaan. Se kulkee puhelimen myötä mukana niin koulussa kuin kotona sekä harrastuksissa. Huomasimme prosessimme aikana sen, että aiheesta puhutaan todella paljon, mutta konkreettisia työkaluja ei ole käytettävissä. Siksi ehdotammekin kehittämistyötä opinnäytetyön aiheeksi, missä konkreettisesti ojennettaisiin nuorten kanssa toimiville tahoille työkalu mediakasvatukseen turvataitojen näkökulmasta. Katsoisimme sille olevan todellinen tarve, sillä sosiaalinen median on tullut jäädäkseen osaksi yhteiskuntaamme.

Kahvilatempauksesta saaduista vastauksista meille nousi esille huoli. Se johtui siitä, että harva nuorista osasi nimetä kohdennetusti tahoja, mitkä tarjoisivat apua väkivaltaa kohdatessa. Me itse sivusimme vain murto-osan siitä, mitä palveluita erityisesti nuorille on räätälöity ja mistä niitä löytää. Katsoisimmekin tärkeäksi, että tulevaisuudessa tätä aihealuetta kehitettäisiin. Tehtäisiin esimerkiksi toimintamalli, mikä toisi yhteen erilaisia palveluita tarjoavia tahoja ja niistä tehtäisiin konkreettisesti näkyviä nuorille. Esimerkiksi samoin tavoin, kuin tilaajatahomme ”My Space, Not Yours” – hankkeellaan; menemällä sinne missä nuoret oikeasti ovat.

Edelliseen kehittämissuositukseen viitaten meitä jäi pohdituttamaan nuorten lähipiirin rooli. Usea nuorista olikin vastannut kahvilatempauksen kyselylomakkeeseen, että taho jolle he kertovat huolistaan ovat läheiset ihmiset eli oletettavasti ystävät sekä vanhemmat. Tästä meille nousi esille se, että mahdollisesti olisi tarvetta sellaiselle metodille, mikä vahvistaisi läheisten ihmisten puheeksi ottamisen taitoa, jos he huomaavat nuoren muuttuneen käytöksen esimerkiksi seurustelusuhteen myötä. Monasti nimittäin väkivallasta puhuminen tai sen puheeksi ottaminen koetaan haasteelliseksi, sillä ei tiedetä miten siitä voisi puhua. Olisikin tärkeää, että läheisille ihmisille kehitettäisiin esimerkiksi samantyyppinen malli puheeksi otolle mikä on olemassa terveysalan ammattilaisille. Tätä turvataitomallia voisi viedä pilottimme lailla opetukseen ja tällöin se vahvistaisi vuorovaikutus- sekä tunnetaitoja.

Lopuksi yksi tärkein kehityssuosituksemme on se, että seurusteluväkivaltaa pitäisi tutkia ylipäättään enemmän. Nykyisellään siitä on hyvin vähän saatavilla faktapohjaista tietoa, mikä olisi elintärkeä osa nuorten kanssa tehtävää työtä. Esimerkiksi me koimme

hankaluutena määritellä seurustelun tieteellisesti terminä, sillä tutkittu tieto puuttui. Jos siis ei ole faktaa tai teoriaa on hyvin pulmallista muodostaa tekemistä tai meidän tapauksessamme lähteä kehittämään pedagogista menetelmää. Ehdotammekin, että opinäytetöissä tartuttaisiin seurusteluväkiävaltaa tutkivaan tutkimustyöhön, sillä pienetkin askeleet tilastojen, faktojen sekä tutkitun tiedon suuntaan ovat elintärkeitä nuorten kanssa tehtävälle turvataitokasvatukselle.

10 POHDINTA

Palautteen kerääminen oli olennainen osa kehitysprosessiamme. Lähtökohtana työskentelylle oli nuorilähtöisyys ja nuorten osallisuus, minkä kautta turvallisesti ja mukavan kokemuksen myötä saataisiin oppimiskokemuksia sekä oivalluksia. On tärkeää tietää, miten kohderyhmämme vastaanotti meidän luoman menetelmämme ja sen toimivuuden.

Perusajatuksena pilottillemme oli turvallisuuden tunteen luominen. Iloksemme suurin osa opiskelijoista oli kokenut olonsa turvalliseksi pilottioppitunnin aikana. Tästä pysyimme ajattelemaan, että olemme saavuttaneet meille arvokkaan tuloksen, sillä aiheen arkuus ja tuntemattomuus voi aiheuttaa muun muassa ahdistusta. Se olisi voinut tulla pilottien aikana näkyväksi ja vaikuttaa pilottiryhmien kokemukseen.

Uskomme, että olemme saaneet luotua tuntisuunnitelman, havainnoin ja toiminnan kautta pilottioppitunneista sellaiset, että niillä opiskelijat tunsivat olonsa turvallisiksi. Olemme myös tyytyväisiä siihen että, opiskelijat olivat suurimalta osaltaan tunteneet olonsa mukavaksi. Tälläkin oli varmasti yhteyttä kokonaisuuteen sekä turvallisuuden tunteeseen.

Koska menetelmämme tavoitteena oli luoda toiminnallinen opetusmenetelmä opetushenkilökunnalle sekä nuorten kanssa toimiville ammattilaisille, oli meidän tärkeintä saada ensi nuorilta palaute siitä, onko pilotti heidän mielestään onnistunut. Katsomme, että täyttääksemme nuorten osallistavuuden kriteerit sekä täyden nuorilähtöisyyden emme olisi voineet toimia muulla tavoin, kuin miten menettelimme kootessamme menetelmäämme.

Loppujen lopuksi tuloksia ja prosessia kokonaisuudessa katsoen, meitä eniten lämmitteää se, että itse nuoret ovat sitä mieltä, että caset toimivat. Voimmekin olettaa, että kohderyhmämme näkökulmasta pilottioppitunnit olivat onnistunut kokemus. Uskomme, että case-menetelmän avulla voidaan lähestyä hankalalta tuntuja aiheita hyvin eri näkökulmasta ja monipuolisesti. Ryhmätyöskentelyn ollessaan vastaajien ylivoimaisesti mielekkäin työskentely koko prosessissa, tiesimme olevamme oikeilla jäljillä menetelmän suunnittelussa kokonaisuuteen nähden.

Opinnäytetyöprosessi itsellemme opiskelijoina, tulevina ammattilaisina ja ystävinä on ollut mittaamattoman arvokas. Olemme olleet onnekkaita saadessamme tehdä merkittävää kehittämistyötä. Prosessi on opettanut meille tietotaidon lisäksi paljon itsestämme, siitä mitä on todellinen tiimityö. Toivomme, että opinnäytetyömme antaa ammattilaisille juurikin niitä konkreettisia tapoja ottaa esille seurusteluväkivaltaa käsitteleviä teemoja ja me uskomme siihen, että menetelmämme tulee toimimaan nuorten kanssa tehtävässä työssä. Parhainta tässä prosessissa on kuitenkin se, että pakerruksen ja aherruksen osalla olemme saaneet matkaamme monenlaista osaamista sekä taitoa tulevaa työelämää ajatellen. Opinnäytetyömme ei siis ole ollut meille vain yksi koulutöistä vaan myös työkalu meidän omiin työkalupakkeihimme.

Meillä on ollut ilo seurata sitä, että kehittämämme case-menetelmä on otettu käyttöön muissakin Mikkelin 2.asteen oppilaitoksissa. Lisäksi sitä on haluttu käyttää nuorten kanssa valtakunnallisesti. Haluammekin, että jatkossa ammattilaiset tarttuvat rohkeasti ”My Space, Not Yours” – hankkeessa kehitettyyn menetelmäoppaaseen, sillä näistä asioista ei saa vaieta.

LÄHTEET

Boyer, M., Franko, P., Golich, V. & Lamy, S. 2000. The ABCs of Case Teaching. Pew Case Studies in International Affairs. Institute for the study of diplomacy. Walsh School of Foreign Service Georgetown University. S.A. PDF-dokumentti. Saatavissa: <http://researchswinger.org/others/case-method-teaching.pdf> [viitattu: 25.10.2017].

Dunderfelt, Tony. 2011. Elämänkaaripsykologia. Lapsen kasvusta yksilön henkiseen kehitykseen. 14-15. painos. Helsinki: Sanoma Pro.

Fyysinen väkivalta s.a. Naisten linja. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.nais-tenlinja.fi/tietoa-vakivallasta/vakivallan-muodot/fyysinen-vakivalta/> [viitattu 26.10.2016].

Fyysinen väkivalta s.a. Pääkaupungin turvakoti ry. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://paaikaupunginturvakoti.fi/lahisuhde-ja-perhevakivalta/fyysinen-vakivalta/> [viitattu 28.10.2016].

Fyysinen väkivalta s.a. Väestöliitto. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhdeesta/parisuhdevakivalta/fyysinen-vakivalta/ [viitattu 26.10.2016].

Glen, S. & Wilkie, K. 2000. Problem-based Learning in Nursing: A new model for a new context?. 01. -00. Houndmills : MacMillan.

Henkinen väkivalta s.a. Naisten linja. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.nais0tenlinja.fi/tietoa-vakivallasta/vakivallan-muodot/henkinen-vakivalta/> [viitattu 26.10.2016].

Henkinen väkivalta s.a. Väestöliitto. Www-dokumentti. Saatavissa: http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhdeesta/parisuhdevakivalta/henkinen-vakivalta/ [viitattu 28.10.2016].

Ihmissuhteet s.a. Väestöliitto. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.vaestoliitto.fi/nuoret/mina-ja-muut/ihmissuhteet/> [viitattu 27.10.2016].

Kainulainen, T. 2014. Hankevastaava. Hankesuunnitelma. VIOLA – väkivallastava-paaksi ry.

Kopakkala, A. 2011. Porukka, jengi ja tiimi. Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen. 3. painos. Helsinki: Edita.

Nettiturvakoti s.a. Perheväkivaltaan liittyvä lainsäädäntö. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.turvakoti.net/site/?lan=1&page_id=16 [viitattu 28.10.2016].

Niemi, Jenni. 2010. Pro gradu-tutkimus. Seurusteluväkivalta nuorten kokemana. PDF-dokumentti. <https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/81555/gradu04280.pdf?sequence=1>. Tampereen yliopisto.

Nuoruus s.a. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/vammaispalvelujen-kasikirja/lapset-perheet/nuoruus> [viitattu 25.10.2016].

Näre, Sari. 2005. Styylaten ja pettään. Luottamuksen ongelma ja postindividualismi nuorten sukupuolikulttuurissa. Ei painostietoja. Helsinki: Yliopistopaino Kustannus.

Parisuhdeväkivalta s.a. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ekaisytyo/lahisuhde/parisuhdevakivalta [viitattu 28.10.2016].

Pennington, D C. 2005. Pienryhmän sosiaalipedagogiikka. Ei painostietoja. Helsinki: Tammer-Paino.

Seksuaalinen hyvinvointi s.a. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.thl.fi/fi/web/seksuaali-ja-lisaantymisterveys/seksuaalinen-hyvinvointi/> [viitattu 27.10.2016].

Seksuaalinen väkivalta s.a. Pääkaupungin turvakoti ry. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://paakaupunginturvakoti.fi/lahisuhde-ja-perhevakivalta/seksuaalinen-vakivalta/> [viitattu 26.10.2016].

Seksuaalioikeudet s.a. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Www-dokumentti. <https://www.thl.fi/fi/web/seksuaali-ja-lisaantymisterveys/seksuaalinen-hyvinvointi/seksuaalioikeudet> [viitattu 26.10.2016].

Seurustelu s.a. Väestöliitto. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://www.vaestoliitto.fi/nuoret/mina-ja-muut/seurustelu/> [viitattu 27.10.2016].

Seurusteluväkivalta s.a. Terveyden ja hyvinvoinninlaitos. Www-dokumentti. Saatavissa: https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/lahisuhde_perhevakivallan_ekaisytyo/lahisuhde/seurusteluvakivalta [viitattu 26.10.2016].

Taloudellinen väkivalta s.a. Naisten linja. Www-dokumentti. Saatavissa: <https://www.naistenlinja.fi/tietoa-vakivallasta/vakivallan-muodot/taloudellinen-vakivalta/> [viitattu 26.10.2016].

Uskonnollinen ja henkinen väkivalta s.a. Pääkaupungin turvakoti ry. Www-dokumentti. Saatavissa: <http://paakaupunginturvakoti.fi/lahisuhde-ja-perhevakivalta/uskonnollinen-ja-hengellinen-vakivalta/> [viitattu 25.10.2016].

VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry s.a. Tiivistetysti. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.violary.fi/> [viitattu: 4.5.2017].

VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry s.a. Toiminta-ajatus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://www.violary.fi/yhdistys/> [viitattu: 5.5.2017].

Vuorinen, I. 2009. Tuhat tapaa opettaa. Menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmän ohjaajille. 8. painos. Naantali: Kirjatalo Resurssi Oy.

KYSELY

Tämä kysely on osa VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry:n hallinnoimaa My Space, Not yours! –hanketta sekä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogiopiskelijoiden opinnäytetyötä, mikä käsittelee nuorten seurusteluväkivaltaa.

VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry on Etelä-Savon alueella toimiva perhe- ja lähisuhdeväkivallan avopalveluyksikkö, joka tarjoaa palveluja sekä väkivallan tekijöille että kokijoille. VIOLA:n hallinnoimassa My Space, Not Yours! -hankkeessa kehitetään Mikkelissä toimintamallia, jonka avulla pyritään ennaltaehkäisemään nuorten kokemaa seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa ja fyysisen väkivallan uhkaa. Hankkeessa viedään näitä teemoja käsitteleviä menetelmiä osaksi yläkoulujen ja toisen asteen oppilaitosten opetusta, ja oppilaat itse ovat myös mukana vaikuttamassa.

1. Millainen opetusmenetelmä(t) on sinulle mieluisin? (Esimerkiksi: yksilötyöskentely, ryhmätyöskentely, luento, luovat menetelmät jne.)

2. Onko mielestäsi sillä merkitystä millaisia opetusmenetelmiä käytetään arkojen aiheiden käsittelyssä?

3. Minkä miellät väkivaltaiseksi käyttäytymiseksi seurustelusuhteessa?

LIITE 1(2).

Kyselylomake

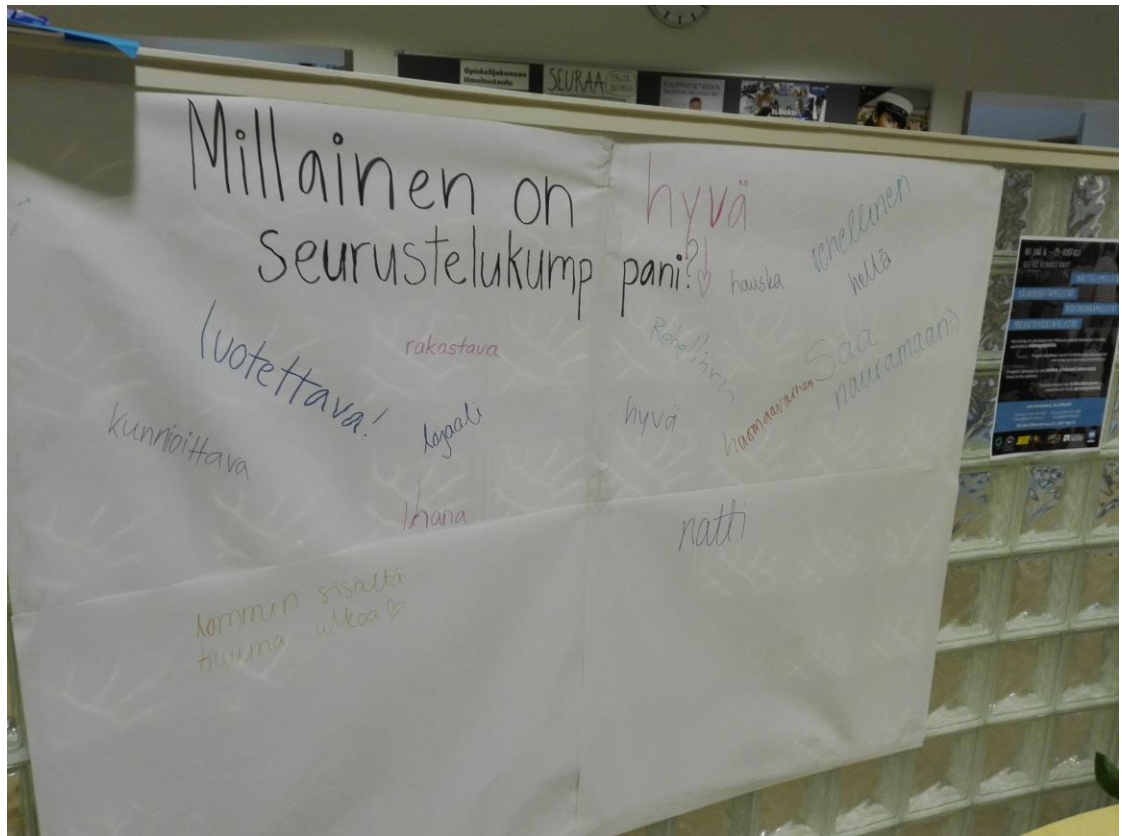
4. Mistä väkivallan ilmiöstä/ilmiöistä sinun mielestäsi olisi erityisen tärkeää saada lisää tietoa? Miksi?

5. Tiedätkö mihin tahoihin voit tarvittaessa tukeutua, jos sinua tai läheistäsi kohtaan käyttäydytään epäkunnioittavasti seurustelusuhteessa?

Vastaamalla annat tärkeää tietoa Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun yhteisopedagogiopiskelijoiden opinnäytetyöhön, minkä tarkoituksena on kehittää toiminnallinen opetusmenetelmä osaksi 2.asteen opetusta. Kiitos osallistumisesta! ☺

LIITE 2.

Nuorten ajatuksia hyvästä seurustelukumppanista

CASE 1

”Mua vähän mietityttää yks juttu. Oon seurustellut nyt puolisen vuotta mun poikaystävä-
vän kanssa. Alekski on mua vähän vanhempi, asuu jo omillaan sekä käy töissä. Selvin
päin se on tosi huomaavainen ja kiltti mua kohtaan. Mutta juodessaan se muuttuu ihan
eri tyyppiä. Esim viime viikonlopun bileissä se alko vaan yhtäkkiä porukassa kommentoimaan
mun sanomisia. Tyylin et ”ooppa hiljaa” tai jotenkin vaan naureskeli kaikelle
mitä mä sanoin. Muut varmaan ajatteli, että se oli vitsi, semmosta meidän välistä huu-
moria.

Mulle tuli siitä jotenkin tosi paha mieli ja yritin vältellä Aleksia loppuillan. Aattelin et
se olis parempi, jottei tilanne paisuis enää. Jossain vaiheessa iltaa se tuli pyytämään
anteeks käytöstään ja sai mut lähtemään mukaansa sen luo. Kaikki oli hyvin matkalla
ja aattelin et, ehkä se oli vaan joku humalan aiheuttama mielentila.

Alekski luona, kun otin kenkiini jalasta. Se yhtäkkiä tönäs mua aika pahasti ja alko huu-
taa et miksen ollu hiljaa, kun se käski. Se vaan raivos ja tuuppi mua, pelkäsin ihan hir-
veesti, että se oikeesti satuttaa. Sain sen sit jotenkin rauhoteltua ja se nukahtikin äkkiä.
Aamulla se oli taas oma itsensä ja väitti ettei muista mitään mitä illalla tapahtu. Eikä tää
oo eka kerta.”

CASE 2

”Mulla on yks kaveri Tomi. Se on seurustellu meidän yhteisen kaverin Annin kans pari kuukautta. Ne on molemmat mulle tosi hyvii kavereita, mut mulla on nyt vaa vähä outo tilanne. Eilen Tomi siis pisti mulle whatsappissa viestiä ja kysyi, et haluunko nähä jotain. Olin vaan et ”joo?”. No sieltä tuli sit kuva, missä näky vaan jonkun tytön perse. Vastasin sille vaan, et ”ok :D”. Tomi alkoi selittää jotain juttuu et miten se oli saanu Annin suostuteltua lähettään itestään kuvia ja kysy et haluunko nähä lisää. Olin vaan et ”ööö en mä oikeestaa.”. En nyt tiä mitä pitäis tehdä. Sanonko Annille vai annanko olla. On vaa vähä outoo, että Tomi laittelee mulle siit alastonkuvii.”

CASE 3

”Mun tyttöystävä Elina alkaa usein mököttömään. Varsinkin, kun ollaan porukassa. Meillä on siis semmonen viiden hengen tyttöporukka minkä kaa hengailaan koulussa ja joskus muulloinkin. Kerranki, ku hypärillä istutiin porukassa ja juttelin ihan normaalisti, nii se vaa hiljeni. Se ei puhunu mulle mitään, eikä ees kattonu mua. Elina kyllä ilosesti muille höpötti ja naureskeli niiden jutuille. Se sit koko loppupäivän koulussa vaan ingnooras mut ja päivän päätteeks lähti vaan yksi kotiin käveleen, vaikka yleensä mennään samaa matkaa. Illalla sit pistin Elinalle viestiä ja se vastas vaa kaikkee tyyliin ”joo” tai ”ookoo”. Aattelin, et mun olis parempi pyytää siltä anteeksi ja pahoittelin, et olin käyttäytyny sitä kohtaan huonosti, vaikka musta tuntu, että ei mun olis tarvinnu. En vaan jaksais, että Elina taas kiukuttelis loppuviikon sekä välttelis mua.”

CASE 4

”Seurustelen mun luokkalaisen Laurin kanssa. Ollaan oltu yhdessä vasta ihan muutama kuukausi ja en tiää oikein mitä tästä vielä tulee. Laurin kaa on kiva olla koulun ulkopuolella, kun ollaa kahestaan. Koulussa se siis käyttäytyy vähän oudosti. Sillä on tosi iso kaveriporukka, missä on noin kahdeksan tyyppeä sen lisäksi. Usein, kun käytävällä kuljen sen porukan ohi, niin Lauri tyyliin viheltää mun perään ja huutaa et ”hyvä perse” yms. No aluksi se oli silleen ihan kivaa ja jotenkin tuntu mukavalta et mut huomioidaan, mutta nyt se vähä hävettää. Esimerkiksi kesken tunnin, kun kävelen sen ohi, niin Lauri saattaa kattoo sillee tietyllä tavalla mua, ja kuiskata jotain pano-juttui vähä liian kovaa. Sen kavereista sen on tosi hauskaa, mut mulle tulee jotenkin tosi epämiellyttävä olo. Mut sit taas, kun ollaan kaksin, nii Lauri on tosi herttanen mua kohtaan. Oon yrittäny puhuu sille asiasta, mut sit se vaan sanoo et se on semmosta poikien välistä läppää, et älä ota vakasti.”

CASE 5

”Meidän suhde mun tyttöystävän kanssa alko vähän huonosti. Mä jäin kiinni toisen tytön kanssa säätämisestä alkuaikoina. Me kuitenkin päätettiin jatkaa yhdessä ja oon yrittänyt luoda luottamusta uusiks meidän välille. Se on ollut tosi vaikeeta, mutta musta tuntuu, että ollaan päästy siitä eteenpäin. Mua kuitenkin vähän mietityttää, sillä tiän, että Susanna tutkii aika ajoin mun puhelinta, esimerkiksi jos se jää yksinään mun huoneeseen. Oon jotenkin ajatellut, että ehkä sillä on siihen oikeus sen perusteella mitä kävi.

Nyt kuitenkin siitä jutusta on kulunut vuosi, enkä oo tehnyt mitään mikä antais sille aiheita epäillä. Mua ahdistaa tosi paljon, sillä jos sille yrittää puhua asiasta niin se vaan syyttää mua petturiksi sekä epäluotettavaksi poikaystäväksi. Susanna saa myös usein järjettömiä raivokohtauksia, milloin se uhkaa rikkoa esimerkiksi mun puhelimen. En uskalla hirveesti sanoa sille vastaan vaan päädyn usein tilanteen karatessa käsistä rauhottelemaan sitä, sekä antamaan luvan et on ihan ookoo, kun se tutkii mun puhelinta, sillä sen käytös musta on tosi pelottavaa.”

CASE 6

”Viikonloppu meni taas tosi nopeesti. Kävin kavereitten kaa ulkona ja olin sit Tonilla yötä lauantai - sunnuntai välisen yön. Tonin kaa ollaan tunnettu tosi pitkään, mutta alettiin seurustelemaan vasta muutama kuukaus sitten. Se tuntuu todella oikeelta ja mä tiedän, että Toni ajattelee aina vain mun parasta asioissa. Välillä mua vain mietityttää sen tapa käsitellä asioita. Monesti, jos vaikka riidellään pienistäkin jutuista, niin se saattaa hermostua todella pahasti. Se on pari kertaa tarttunu mua ranteista kiinni ja puristanu niin kovaa, että mun piti ihan sanoa, että nyt ihan oikeesti sattuu.

Se ei vaa ite oikein tajua sitä, että miltä se musta tuntuu. Eikä se mua sillei loukkaa, koska mä tiedän, että se kuitenkin rakastaa mua ja nää sen jutut on vaan niin ajattelemattomia. Eilen illalla mulle vain tuli ajatus, että tuliko nyt viimeinen niitti. Se nimitäin tönäs mut yhtä kaappia päin. Se pahotteli kyllä heti ja sanoi, että se oli vahinko. Mä kyllä tiedän sen, että ei se sitä tönäsyä oikeesti tarkottanut. Jotenkin vaan mietityttää, että meneeks täs kuitenkin kaikki ihan oikein.”

CASE 7

”Netta on yks mun parhaista kavereista. Ollaan tunnettu tosi kauan, jo ekalta luokalta asti. Ollaan Netan kaa vähä niiku yö ja päivä. Mä oon tosi ulospäinsuuntautunut, kun Netta taas on vähä ujompi kuin mä. Me kummatkin harrastetaan pianon soittoa ja käydään viikottain yhdellä opistolla treenaamassa. Netta tapas pari kuukautta sitten yhen Liljan, jonka kanssa ne on nyt ollu vakavemminkin. Lilja on vähä semmonen ronski, vähän niiku mäkin, mutta ehkä vielä asteen pahempi. Lilja elää tosi paljon hetkessä ja on kiinnostunut enemmän liikunnallisista harrastuksista toisinkuin mä ja Netta.

Jotenkin vaan tuntuu, että nyt niitte suhde on alkanut menemään huonompaan suuntaan. Esimerkiks, jos ollaan porukalla kaupungilla, niin Lilja puhuu tosi pilkkaavaan sävyyn Netasta. Vaikka se on vaan olevinaan sen läppää. Netta on myös ite kertonu, että Lilja vaatii sitä jättää treenit välistä. On kuulemma turhaa ja epäkehittävää soittaa jotain pianoa. Netta on nyt pari kertaa jättäny soittotreenit välistä ja muutenkin ollu muun muassa koulussa väsyneempi. Mietin vaan, että kohtelee kohan Lilja sitä oikein, koska kyllähän tollaset jutut voi kääntyä aika huonoks.”

CASE 8

”Mulla on tyttöystävä Tiina, mutta ei olla oltu vielä kovin pitkään yhdessä. Tiina on urheilullinen ja kiltti eli jollain tapaa samanlainen kuin minäkin. Lähin perjantaina kuskiks Tiinalle ja sen parille kaverille. En oo itseasiassa nähny sitä kertaakaan vielä kännessä. Ilta meni sit ihan hyvin, heitin sen kaverit baarista kotiin ja Tiina jäi sit mun kanssa vielä ajelemaan. Yht’äkkii Tiina sit käski ajaa yhen huoltoaseman pihaan, joka oli siis jo menny kiinni. ”Mä haluan tehdä sun kaa yhen jutun”, Tiina sanoi. Mietin, et mitä sillä nyt on mielessä. Oon ite luonteeltani aika hitaasti etenevä ja rauhallinen nuori mies. Mua alkoi vähän arveluttaa se sen äkkipikainen käytös.

Tiina alkoi sitten räväkästi riisuuntumaan ja rupes repimällä avaamaan mun vaatteita. Mä tunsin oloni tosi epämukavaks, en oikeesti halunnu tehdä mitään. ”Älä nyt viitti” – Tiina sanoi, kun huomas, että mä en ois halunnut lähteä mukaan. Yritin sanoa, että voijaako tehdä tää joskus toisten. Tiina halus kuitenkin väkisin harrastaa mun kanssa seksiä, vaikka mä sanoin, etten haluais. Sit se tilanne alko tuntumaan siltä, että jos vaan annan periks ja annan olla. Tiina on ollu mulle sen jälkeen tosi etäinen. Mua ahdistaa se mitä on tapahtunut. Tuntuu jotenkin niin väärältä, mutta jotenkaan en tiä mitä ajatella tai tehdä.”

CASE 9

”Mulla on vähän huonot fiilikset mun siskon uudesta poikaystävästä. Me ollaan siis ihan tavallinen perhe siinä missä muutkin, mutta me ollaan tosi uskovainen perhe. Meillä on niiku omia rutiineja kotona, esim just ruokarukoukset ja iltarukoukset. Ei me sitä sellai muualla harrasteta, että ainoastaan niiku meillä kotona perheen kesken. Kassu on mun mielestä tosi erilainen kuin Mari tai ylipäättään meidän perhe, mutta kyllä meijä vanhemmat tykkää siitä.

Oltiin sit yks ilta kolmestaan meillä, kun meijä porukat oli matkoilla. Kassu oli päättänyt juoda muutamat juomat meillä ja se oli ihan ok. Meidän perhe on semmonen ettei me käytetä päihteitä, mut ei muiden käyttö meitä haittaa. Kassu sit alkoi vähän innostumaan ja yritti muun muassa saada Marin maistamaan sen juomaa. Mari totta kai kieltäytyi, mutta Kassu ei vaan ymmärtänyt sitä. Kassu myös yllytti Maria siihen, että se uhmais meidän rutiineja ja ei rukoilis tänään. Mun mielestä se oli tosi lapsellista. Näin Marista, että sitä ahisti tosi paljon. On ollu myös muitakin kertoja, kun Kassu on jotenkin rivien välistä yrittänyt puuttua Marin tekemisiin. Usein ne liittyy tähän meidän uskontoon tai siihen mitä tehdään sen eteen. En oikein tiiä mitä mun tai Marin itse täytyis tehdä.”

CASE 10

”Mä ja Jani muutettiin omillemme tos kolme viikkoo sitten. Se oli aika nopee päätös ja taustalla vaikutti muun muassa mun vanhempien huono suhtautuminen siihen, etten oo hetero. Jani on vähän ailahtelevainen, mutta ei meillä sellai oo ollu ikinä isompia ongelmia. Mä ite käyn töissä yhdellä tehtaalla ja Jani taas on työtön eikä opiskele. Mä ajattelen, että Janilla on semmonen hetki elämässä niin ei se haittaa. Mä kuitenkin pidän meistä huolta ja tiedän, että Janikin tekee parhaansa.

Jani on vaan nyt viime aikoina pyytäny multa hirveesti rahaa ja vaikuttanu mun omiin ostoksiin. Esimerkiks meinasin tilata kuullokkeet niin se sano, että ei tilata. Aattelin, että se ajattelee meidän kummankin etua siihen, miten rahaa käytetään. Tollasia pieniä juttuja on tosi paljon, mutta ne on kuitenkin häiritseviä. Tuntuu jotenkin väärältä sen käytös niinku mun rahoja kohtaan. Eilen se ehdotti mulle jotain ennenkuulumatonta. Mun pitäs kuulemma antaa tietty osuus palkasta sille, jotta voitais kummatkin pärjätä. Sen sävy ei niinkään ollut edes hyväntahtoinen vaan enemmän sellanen, ettei mulla olis vaihtoehtoja päättää asiasta. Oon miettiny, et voinko elää sellasen ihmisen kaa saman katon alla, joka puuttuu tai yrittää vaikuttaa mun raha-asioihin.”

LIITE 4.
Apukysymyslomake

APUKYSYMYSLOMAKE

1. Tarinassa on tunnistettavissa seuraavan laisia väkivallanilmiöitä:
2. Millaisia erilaisia rooleja tarinassa on, esimerkiksi kuka on kokija tai kuka on tekijä?
3. Miten tarina todennäköisesti jatkuisi?
4. Miten tarinan täytyisi jatkua?
5. Mitä mahdollisia lakeja tarinaan liittyy?

PILOTTIPÄIVÄ

Alkuun: Varmista tekniikka. Aseta pöydät muodostelmiin ja nimilaput paikalleen.

Aloitus:

9:30	Iiran ja Ilonan alkusanat (5min)
9:35	Elisan terveiset (5-10min)
9:45	Video (3min) + muutama sana videosta
9:50	Case-tehtävän ohjeistus: mitä, miksi, milloin
----	Opiskelijoiden työskentelyä (10-15min, max 20min)
10:10	Ratkaiseminen: ohjeistus ja läpikäynti (10-15min, max 20min)
(10:20	Case-tehtävän loppuun saattaminen, vastausten kerääminen ja Powerpoint-esityksen valmistelu)
10:25	Powerpoint-esitys (10min)
10:35	Palautekysely (10min aikaa täyttää)
(10:40	VARAVIDEO)
10:45	Lopetus → Kiitokset ja karkit.

Anna palautetta ja vaikuta!

Nyt on sinun vuoro kertoa mielipiteesi, kartoitamme mielipiteitä *My Space, Not Yours!*-hankkeessa rakennettavaa seksuaalisen häirinnän ja fyysisen uhan ennaltaehkäisevää toimintamallia varten. Kerro soveltuisiko menetelmä osaksi toimintamallia.

Merkitse väittämiin mielestäsi sopivin hymiö ja perustelusi vastaukselle!

Opin ja oivalsin uusia asioita

Teeman käsittely oli helppoa

Menetelmän toteuttaminen oli helppoa

Menetelmä oli toimiva

Mikä toimi parhaiten? _____

Mitä voisi vielä kehittää? _____

Oppilaat olivat aktiivisia

Voisin suositella menetelmän käyttöä myös muille opettajille/ohjaajille

Kokonaisarvio

Mitä muuta haluaisit sanoa? Toiveita ja terveisiä!

Kiitos, vastauksesi oli meille tärkeä! 😊

Anna palautetta ja vaikuta!

Nyt on sinun vuoro kertoa mielipiteesi, kartoitamme mielipiteitä *My Space, Not Yours!* -hankkeessa rakennettavaa seksuaalisen häirinnän ja fyysisen uhan ennaltaehkäisevää toimintamallia varten.

Merkitse väittämiin mielestäsi sopivin hymiö!

Opin ja oivalsin uusia asioita

Aihe oli minulle jo ennestään tuttu

Tiedän mistä saan tarvittaessa lisää tietoa

Mielestäni olin itse aktiivinen

Minulla oli mukavaa

Mikä oli mukavinta? _____

Mistä en tykännyt? _____

Minulla oli turvallinen olo

Suosittelisin tätä muillekin oppilaille/opiskelijoille

Mitä muuta haluaisit sanoa? Myös toiveet ja terveiset ovat tärkeitä!

Kiitos, vastauksesi oli meille tärkeä! 😊

